

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

i

Herlufsholms lærde Skole

i Juli 1880.

- I. Herlufsholms to ældste Inventarier. Af G. L. Wad.
- II. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten i Skoleaaret 1879—80. Af Rektor Dr. Joh. Forchhammer.

NÆSTVED.

Bangs Bogtrykkeri.

**Herlufsholms to ældste Inventarier,
med nogle indledende Bemærkninger om
Skolen paa Christian IV.s Tid,**

udgivne af

Gustav Ludvig Wad.

I sin Tale ved Optagelsen i det franske Akademi bemærkede Taine: „Monografien er Historieskriverens bedste Instrument; han sænker det ned i Fortiden som en Sonde og drager det op fuldt af paalidelige og fuldstændige Oplysninger“. Skjønt den berømte Forfatter med disse Ord nærmest sigtede til Monografien over en Person, tør man vel være i sin Ret, naar man overfører dette paa en saadan Behandling af et enkelt Steds Historie, hvorved man ved at trænge ind i Enkelthederne søger at danne sig en klar Forestilling om, hvorledes alt til en given Tid har set ud, hvorledes man færdedes og levede.

Det er nogle Bidrag til et saadant Interiør, vi her skulle give; det er kun Bemærkninger, knyttede til Herlufsholms to ældste Inventarier, Bemærkninger, der næsten udelukkende ere hentede fra Stiftelsens Regnskaber; hvis man ved at gennemlæse dette, skulde kunne danne sig en Forestilling om enkelte Sider af Livet paa Herlufsholm i Kong Christian den 4des Tider, fra hvilke de nævnte Inventarier skrive sig, er Forfatterens Hensigt opnaaet.

I Melchiors Efterretninger om Herlufsholm gives nøjagtig Besked om Bygningernes Indretning¹⁾ paa denne Tid; men de Navne, som hele den Række Værelser, der laa i den søndre Fløj, havde, kjender han ikke; der var adskillige: Fruerstuen eller den gamle Fruerstue, Skoleherrens Kammer, Sommerstuen, Studerekammeret, Karnap-kammeret, det røde Kammer, Gjæstekammeret og Børge Trolles Kammer, Navne, der alle forlængst vare gaaede af Minde i den gamle Bygnings Alderdom; mærkelig nok, at ikke de to Værelser, som Arrild Huitfeldt beboede, bære hans Navn; kun en Kjælder kaldes Arrilds Kjælder; denne berømte Skoleherres Navn synes paa Herlufsholm at have været kjendt under den samme populære Form, som Barselkonen hos Holberg giver det²⁾; i det mindste kaldes han undertiden i Regnskaberne Arent Huitfeldt, om han end maa savne den lærde Titel af Doktor, som den nævnte Dame tillægger ham. En Sygestue synes at have været i den østre Fløj³⁾, og formodentlig for at holde Sygekviden hos de Syge fandtes her en Spinderok og en Haspe; Sygdom var der nok af, ofte saa farligt, at man maatte hente en Læge fra Sorø, „som blev efter velb. Skoleherrens Befaling hidfodret at judicere om Skolebørnens Syg-

---

¹⁾ Leths Udg. S. 51 fg.

²⁾ Barselstuen II. Akt, 6. Scene.

³⁾ I Regnsk. 1653 nævnes, at der blev lagt Gulv i „Sygestuegangen ind til Kirken.“

dom“ og for sin Ulejlighed fik en Rosenobel. Inventariet fortæller os ogsaa, at der var en Badstue paa Gaarden; om man, ligesom nu, har brugt Aaen til Badning, vide vi ikke, derimod er der et enkelt Exempel paa, at Disciplene have været i Saltvand, idet det i Ugekostbogen 1617 omtales en Dag i Midten af Maj, at to (nl. Karle) kørte Skolebørnene fra Stranden „efter de var i Bad“.

Ligesom Skolen sørgede for sine Folks legemlige Vel paa bedste Maade, saaledes søgte den ogsaa saa vidt muligt at hjælpe paa deres aandelige Velbefindende; man vil vist nok studse ved i Inventariet af 1646 at se opført en gammel sort Klædes Kaabe i Dejstuen; men denne Studsen opløser sig i Beundring for Skolens vise Styrer, naar man af Regnskabet for 1638 erfarer, at Skolen af Mette Pjaltekvinde i Næstved for 3 Daler havde købt denne halvslidte Kaabe til Dejstupigerne, „som havde ingen, paa det de ej skulde forsømme Kirken.“ Overhoved tage vi næppe fejl ved at antage, at Skolen har behandlet sine Tjenestefolk godt; og som et andet Exempel derpaa kan det anføres, at da Laurits Clemmensen, der havde tjent i 8 Aar som Klokker, og Sidse Jensdatter, der i 9 Aar havde tjent som Kokkepige, fik i Sinde at gifte sig med hinanden, gjorde Skolen deres Bryllup Søndagen den 3die Maj 1640 og inviterede et ganske anseligt Selskab til denne Højtid; der var Skolens Præst, Hr. Poul, den forrige Rektor, Mester Jakob, Rektoren i Næstved, Mester Mikkel, en Præst og sex velagtede Borgere fra Næst-

ved, næsten alle med deres respektive Koner; ja endog fra Sorø var der mødt et Par Fremmede.

Traktementet var efter Tidens Skik mere solidt end egentlig afvexlende, som man vil se af de i Forf.s Meddelelser om Rektorerne meddelte Spisesedler; Fisk især i uendelig Mængde. Kun til de Fremmede blev der anskaffet fint Hvedebrød, lybske Kringler og lignende. Maaltiderne, til hvilke der ringedes sammen med Klokken over Porten til Borggaarden, nød man i den hvælvede Borgestue eller Taffelstuen, — hvor der siden indtil Bygningens Nedrivelse var Vadskekjælder —, bænkede ved 7 Asketræes Borde; Skolemesteren havde dog en grøn Bagstol med „Pernell“, hvilket vel vil sige en Lænestol; i denne smukke Sal, hvis Lergulv 1616 afløstes af gule Sten, tilbragte ogsaa Børnene Aftenen, indtil de skulde i Seng Kl. 9, og det store Rum oplystes da af et eneste Lys, indtil Forstanderen Mester Niels Andersen endelig fik udvirket, at der anbragtes et Lys paa hvert Bord, da Disciplene benyttede det hyggelige Tusmørke til at gjøre Optøjer istedetfor til Læsning. Lysestager havde Skolen ellers nok af; og naar man i Inventariet af 1611 ser den nøjagtige Opregning af alle de forskellige Arter af dette Husgeraad, der inddeles i dem med 3 Piber, dem med 2 Piber, dem med Herluf Trolles Vaaben, dem med Vaaben men uden Piber, Kramlysestager, Stager foruden Mage og Stager, som ikke due, mindes man uvilkaarlig om Baggens Persiflage paa Oehlenschlägers Rejsebreve, i hvilken

Knivene inddeles i dem med Skaft uden Blad, dem uden Skaft men med Blad og endelig dem uden Blad og uden Skaft.

Paa Herlufsholm var, som alle andre Steder paa den Tid, det meste Husgeraad naturligvis af Tin, meget med det Trolleske Vaaben, altsaa nedarvet fra Stifteren; men efterhaanden vandrede det alt sammen til Kandestøberen i Næstved, naar det ved Slid og Buler havde lidt for meget, for hos ham at omstøbes i nye Former; saaledes fik Kresten Kandestøber 1 Mk. 2 Sk. for at omgjøre Skolemesters Smørkande og „for 1½ Mark Tin, som kom til samme Smørkande“. En Gang havde Disciplene køret over, at Øllet ikke smagte godt af Tinkanderne, og Skoleherren, Christoffer Ulfeld, sendte da fra Skaane 16 Kander af Valbirk, som ikke gave Øllet Afsmag; men det var kun en Overgang: snart opdagede Børnene, at Hankene paa disse Trækander ikke sad fastere, end at de nok kunde rives af, og efterat denne Amputering var foretaget, varede det ikke længe, inden alle de skjønne nye Kander vare slaaede itu; saa fik de selvfølgelig Tintøjet igjen. Af Sølv-tøj ejede Skolen kun lidt; i 1611 kun sex Skeer, af hvilke den ene var udlaant Rektor til hans private Brug; af finere Varer var der i det hele taget ikke meget; nogle faa Krystalglas vare vistnok nærmest bestemte for Skoleherrens egen Mund.

Naar Herlufsholm kaldtes „Adelens“ frie Skole, saa var det lidt mere end et Mundsvejr; dens ganske ejendommelige Stilling med en Adelsmand som Styrrer

gjorde, at Adelen havde en vis Forkjærlighed for den; Drengene af Landets bedste Slægter tilbragte her deres Barndom¹⁾ — og de synes ogsaa at være blevne ganske hensynsfuldt behandlede; i Inventarierne nævnes altid „de smaa Herremænds Kammer“ — Herremænd var jo den Gang lig Adelsmand —, og da der i Aaret 1649 f. Ex. indmeldtes 4 „Herremænd“, blev der strax til dem hos Snedkeren i Ladby bestilt nyt Bohave, Bord, Bænke og Sengesteder; da der en Gang blev lagt Maatter i Skoleherrens og hans Frues Stole i Kirken, blev denne Bekvemmelighed ogsaa den Stol til Del, i hvillken den velbyrdige Dreng Just Høeg, der opholdt sig paa Skolen med sin Lærer, havde Plads. At disse Børn ofte fik Besøg af deres Slægtninge, er naturligt, og der var et stadigt Rykind af Fremmede, baade af Adel, Gejstlighed og Borgerstanden; men mest dog af Adelen, der paa Gjennemrejse ofte tog Nattekvarter paa Skolen, og at de rejste meget, meget mere end man er tilbøjelig til at forestille sig, det véd enhver, der har læst nogle af de fra den Tid opbevarede Dagbøger; for en Del laa Grunden til denne Færden paa Vejene sikkert i, at de saa ofte havde Part i mange forskjellige Ejendomme, som de da maatte se til. Ofte havde de stort Tjenerskab med sig, Kuske, Løbere, Piger o. s. v., især da naar det var saa velhavende Folk som Ellen Marsvin, der i Juli 1617 paa Vejen til Korsør tog

---

¹⁾ I Jesper Brochmands Kopibog i Gehejmearkivet findes endog et Testimonium for en schlesisk Adelig, der havde frekventeret Skolen.

ind paa Herlufsholm selv to og tyvende og laa der om Natten, eller naar Holger Rosenkrantz den 28. Juli 1638 med elleve i Følge overnattede paa Skolen; undertiden synes det at have været Rejse-lyst, der drev de Fremmede til Herlufsholm, naar det f. Ex. i Ugekostbogen under 3. April 1655 bemærkes, at den velbyrdige Manderup Abildgaard og hans Frue „besaa Steden“, hvilket ogsaa under 6. December 1638 angives som Anledning til, at Stiftelsen en Dag og en Nat havde Æren af at huse velb. Tyge Sandberg og Valdemar Skram. Herlufsholm savnede i det hele ikke Forbindelse med Omverdenen; regelmæssige Ferier havde man ikke, men ofte se vi, at en Dreng blev hentet hjem af sine Forældre, hvilket i Almindelighed ikke var vanskeligt at opnaa; dog blev Orlov nægtet den lille Steen Bille, da han kort før Jul 1657 havde brændt sin ene Haand, og der fra Næsbyholm var Bud efter ham. At Disciplene have foretaget de for andre Skolebørn saa sædvanlige Udflugter for at lade deres Stemmer høre ved Begravelser, hørte vistnok til Sjældenhederne; i Oktober 1617 omtales det dog, at tre kjørte „nogen af Børnene til Fodbygaard at sjunge for Lig“.

At Disciplene paa en Tid, da de stadig, i det mindste efter Skoleloven, vare strengt Opsyn undergivne, kunde have nogen videre Forbindelse med Næstved, er ikke rimeligt: dog findes der i nogle fra Aaret 1603 opbevarede Breve fra en Discipel Antydninger af, at han, Frederik Pedersen, havde laant Penge i Næstved og derved fortørnet sin Svoger, Dr. Jonas

Charisius og Kantsler Chr. Friis til Borreby, der synes at have interesseret sig for Drengen, som var en Søn af den navnkundige Læge Peder Sørensen¹⁾.

Som vi have set, fattedes det ikke paa besøgende; ogsaa de omrejsende Boghandlere, Bogførere, som de kaldtes, have gjæstet Skolen; ved Nytaarstid 1617 var der en Bogfører, som stod i Kirken i 3 Dage med sine Varer. Men de Fremmede, som vistnok vakte mest Røre i Skolen, var Bispen og en theologisk Professor, som aarlig indfandt sig for at overhøre Børnene; store Forberedelser gjordes for at modtage de højlærde Gjæster paa en passende Maade; i Slutningen af September 1615 var saaledes alt i travl Virksomhed; Ugen fra den 17. til den 23. gik med at gjøre Gaard og Værelser i Stand; tre Bønder rensede Borggaarden, to „hjalp at flytte Sten og Himle og Rammer at opslaa“, fire „hjalp at gjøre ryddeligt i Kammeret, paa Fruerstuen, hvor behov gjordes“, Henning Svarver (Drejer) selv anden slog Senge og Skiver (Borde) sammen i Kamrene, to kjørte Sand, ti huggede og opbar Ved til de Fremmede, fire kjørte

---

¹⁾ Om Fr. Pedersen (Severinius), der blev Læge, se Rørdam, Københavns Universitets Historie II, 583, III, 305, 629—30. Brevene, der ere stiledede til Charisius og findes i dennes Brevsamling paa det kgl. Bibl., ny kgl. Saml. 1305 fol., ere daterede Hørslufsholm 7. Febr., 17. Febr. 1603, det tredie har Paaskriften: Redditæ 29. Januarij Ao. 1603; de bære alle Præg af at være udarbejdede med Omhu som latinske Stile. Smsteds findes et latinsk Sørgedigt af F. P. over Ch.'s Moder, 1606. — Bertel Knudsen har i sine *Juvenilia Reliquiæ*, Rostochii 1615, S. 165 et Digt til Fr. Pedersen.

Ved op til de Fremmedes Kamre og til Kokken, og fire andre hjalp i to Dage „til adskillige Arbejder, hvor fornødent gjordes“. Og i den følgende Uge var det Traktementet, som forberedtes: 16 hjalp Slagteren Nat og Dag, 1 kjørte Humle hjem, 40 Bønder plukkede Humle, 1 „var i Humlemandens Sted i 3 Dage“, Søren Brygger og Maren Lassens hjalp Bryggeren at bage; Lammene, som skulde slagtes, bleve drevne hid fra Præsterne i Vallensved og Glumsø og fra Krummerup; saa blev der slagtet efter en stor Maalestok, Hans Slagter „hjalp udi Slagteriet i fem Dage“ og „fjorten Husfolk og Bønder hjalp hannem at gjøre Indmad, Kallun, Hoveder og Fødder rene i fem Nætter og Dage“. For at nu endelig det hele kunde tage sig rigtig net ud, kom Glarmesteren og gjorde alle Vinduerne i Stand paa Disciplenes Værelser; og der har vist været mange Ruder ude, for Glarmesteren brugte en hel Uge om dette Arbejde. Saa kom „højtlærde Mænd, Doktor Hans Resen og Doktor Cort af Kjøbenhavn selv sjette, visiterede“.

Blandt Navnene paa de mange Besøgende, der ere optegnede i Skolens Ugekostbøger, træffes ofte ældre Herlovianere, og om end maaske bestemte Forretninger for en Del er Grunden til disses Besøg, tør man vel antage, at det ikke sjældent har været de samme Motiver, der den Gang førte Herlovianere tilbage til Stiftelsen som nu om Stunder, Kjærlighed til Skolen og Længsel efter at gjense de gamle velbekjendte Steder, hvor man har tilbragt sin Barndom; at gjenfinde de samme Lærere ved Skolen, som man

selv havde haft, kunde der kun sjældnere være Tale om, da disse jo idelig skiftede og kun betragtede Opholdet paa Herlufsholm som et Overgangsstadium, saa at ingen, saaledes som nu, faldt paa at ofre sit Liv og alle sine Kræfter for Skolen. Noget egentligt Sammenhold mellem Herlovianere var der næppe; det laa heller ikke i Tidsaanden at danne Samfund saaledes som nu om Stunder. Imidlertid lader der sig dog paavise enkelte Spor af, at Skolens Fostersønner med Glæde mindedes Livet paa Herlufsholm og deres Samliv som Drengene og en bestemt Forkjærlighed for Skolens Skikke; vi behøve blot at minde om Mester Niels Poulsen Scandorphs mislykkede Forsøg paa at indføre herlovianske Skikke i Viborg Skole¹⁾; I et af Herlovianeren Bertel Knudsen Aquilonius' Breve²⁾ omtaler denne, hvorledes han har haft Besøg af en vis Olaus Samius og skriver dernæst: „De Aar, vi fordem tilbragte paa Herlufsholm, randt os snart i Hu; jeg kom til at tænke paa Skjæmten, Samlivet og Legene, og min Sjæl bevægedes ved Tanken om vore Spadsereture og Samtaler, vor muntre Færden og de mange ungdommelige Fornøjelser“. Og et andet Brev til den kongelige Sekretær Niels Friis begynder Aquilonius saaledes³⁾: „Vore første

---

¹⁾ Forfs. Medd. om Rektorerne paa Hlfh. S. 72.

²⁾ Bertili Canutii Epistolarum Centuria auspicalis, Witebergæ 1617, Ep. 66, fra Aar 1616.

³⁾ Epistolarum selectarum centuriæ quinque, Rostochii 1623, Cent. V, Ep. 88.

Niels Friis kom ind i Kancelliet 1614, var fra 1616 —23 øverste Sekretær i det danske Kancelli; Grundtvig,

Aar og vor Ungdom tilbragte vi paa det navnkundige Herlufsholm og paa hine solbeskinnede Steder. Der hengled Aarene for os begge i Ynglingealderen eller Barndommen og forbandt os i Leg og i Lystighed, i munter Spøg og Samtale og alt hvad denne Livets Vaar fører med sig.“

Det ovenfor omtalte højjærværdige Tilsyn med Disciplenes aandelige Habitus er i Tidens Løb faldet bort; men ligesom det nu om Stunder kan hænde, at en Discipel faar Tilhold om at holde sit Ydre i en passende Stand, saaledes synes Skolen ogsaa i gamle Dage at have passet paa, at Drengene saa anstændige ud; af et af de ældste Regnskaber erfarer man f. Ex., at Skolens Badskær, Mester Hans Buck, der boede i Lille Næstved og nød en aarlig Løn af en Otting Smør, $\frac{1}{2}$ Pund Rug, ligesaa meget Byg og et Boelsvin, tilbragte fire Dage lige inden Jul med at klippe Børnene „til Høitiden“; derimod har det vel næppe været paa Rektors Bud, at samme Badskær en anden Gang ses at have været paa Skolen „og klippet Hørerne“. Det minder om den Omhu, Biskop Hans Michelsen i Fyen viste mod Skolebørnene i Svendborg, som han en Gang paa en Visitats fandt saa langhaarede, at han øjeblikkelig lod Badskæreren hente og samtlige Børn klippe¹⁾.

Paa Havedyrkningen blev der lagt Vind, og

Meddelelser fra Rentekammer-Ark. 1873. Han er vist den Niels Friis til Kragstrup, der nævnes i Hofmans Efterr. om danske Adelsm. I, 21, Tab. 2.

¹⁾ Henrichsen i Odense Program 1870, S. 41.

det endog i den Grad, at der er Exempler paa, at man anden Steds fra forsynede sig med Træer fra Herlufsholm; saaledes var i April 1618 velbyrdige Jens Sparres Tjenere skikkede til Skolen efter nogle unge Frugttræer; forskjellige Urter til Haverne forskrev man fra Slesvig; Disciplene fik ofte Frugt om Aftenen, og da Aaret 1642 var et daarligt Frugtaar paa Herlufsholm, blev der kjøbt tre Tønder Æbler „efter velb. Skoleherrens Samtykke“; de kostede 15 Daler 1 Mark og 4 Sk. Fra gammel Tid af var Stedet omgivet af Fiskeparker, som i lange Tider vedligeholdtes, indtil de nu næsten ere forsvundne, i det mindste ikke længer ere Opholdssteder for Fisk; i strænge Vintre, saaledes et Par Gange 1635 (20de Februar og 17de Marts) beordredes ti Husfolk til at vække paa Parkerne „for Fiskene skulle ikke dø“, ligesom der i det hele sørgedes for at vedligeholde Fiskebestanden ved at skaffe f. Ex. Brasen fra Bavelse Sø. Vildt var der adskilligt af paa Skolens Ene-mærker: Dyr, Harer, Vildgjæs, Ænder, Agerhøns, Duer, Brokfugle og Svaner nævnes som leverede af Skytten til Køkkenet. Desuden havde man jo den Gang sine Svin, Oldensvin, gaaende i Skoven, hvor de slet ikke vare saa hyggelige at møde; naar de skulde slagtes, maatte man først se at fange dem; saaledes er det ganske naturligt, naar det i Regnskabet staar bemærket under 25de Oktober 1646: „4 Husfolk søgte i Skoven efter Klosters Svin, som skal slagtes“. Krebs synes at have været et af Stiftelsens Hovedprodukter, og de vare meget efter-

spurgte; i Juni 1617 vare fire Husfolk fra Risløv en hel Dag ude at samle Krebs til Skoleherren, og kort efter kom endog Palle Rosenkrantz' Tjener ud for at faa en Levering til Kongelig Majestæts Behov; at der var mange af dem, derom vidner følgende Brev fra Skoleherren til Forstanderen, som findes ved Antegnelserne til Herlufsholms Regnskaber:

„Kjerre Peitter Holmer gode Ven Gud Allermæchtigste vere altid hoess Eder. Giffuer Eder Venligen at viide att Hanss Førstelig Naade Prinssen Haffuer begieret ieg schulle Lade bestille Hannem 2000 Krebs fra Herloffsholmb Som schulle Endeligen vere Her Jnden den 7 Majj och Brugiss till Knud Vlfeldtz Bröllop. Huorfor ieg beder Eder att J stragx verre om det at J kunde bekomme dennem och Jnden bemelte dag at Herudschiche Huad die schall koste schall ieg vell betalle. Tagendiss Her udi ingen Forsømmelse Ansseendiss at der macht paaligger. Och vill her med haffue Eder Gud befallet Actum Kiøbenhaffn den 30 April Anno 1646.

Christoffer Vlfeld
Eghd.

Huis i icke saa mange der vid stedit i en ill kan bekomme, da kan i skriffue op till Ringsted eller andre steder Huor de bliffuer at bekomme: saa at de vist til rette tide fremkommer.

Sender M. Nielss Vogne ud hand kand komme hen och Leffuere altingest fra sig.“

Den 7. Maj derefter melder Ugekostbogen, at der var Bud fra Kjøbenhavn efter Krebs til Prindsens Behov.

Hvert Sted har jo sin ejendommelige Flora; i Peder Kyllings „Viridarium Danicum“, der rigtignok er fra en noget senere Tid end den, her er Talen om, nævnes som Planter, der fandtes paa Herlufsholm: Valbirk, Naur, samme med rød Frugt, Avnbøg, Vandmos med brede Blade og flydende Vejbred med Hundegræs-Blade, de trende sidste i Aaen¹⁾.

Af alle de mangfoldige Gjenstande, som Inventarierne indeholde, er nu, efter Sagens Natur, kun saare lidt tilbage; kun Kirkens Kar og Prydelser ere væsentlig de samme som den Gang. Endnu et Par Minder fra Skolens ældste Tid findes dog, nemlig Stifternes Portræter, som rigtignok ikke omtales i Inventarierne; men af Regnskabet for 1636 sees, at Josias Maler for 3 Daler 17 Sk. har „fornyet“ disse „Kontrafeter“, hvortil Vilhelm Snedker for 2 Daler 24 Sk. gjorde Rammer; atter 1650 maa de have trængt til en Istandsættelse, thi Esajas Maler i Næstved fik i dette Aar 4 kur. Daler og 4 Mark for at „lade Kontrafejerne forfærdige paa ny Lærred“; om disse Restaureringer af Portræterne ved en næstvedsk Kunstner have været heldige, er vist et Spørgsmaal.

Af de to her meddelte Inventarier findes det ene i det ældste bevarede Regnskab for Skolen for Aaret fra Philippi et Jacobi Dag (1. Maj) 1611 til samme Dag 1612; det andet ligger ved Regnskabet for 1646—47, begge i Rentekammerarkivet; deres Betyd-

---

¹⁾ Virid. Dan. Hafn. 1688, 4to, S. 2, 21, 45, 128.

ning er ikke alene den, at de lære os, hvorledes der til to forskellige Tidspunkter saa ud paa Herlufsholm, men ogsaa den, at de i det hele give Oplysning om Indretningen af de dalevendes Værelser, om deres Husgeraad, deres Levemaade og Levnedsmidler, hvorved deres kulturhistoriske Betydning er givet. Udgiveren har ladet Inventarierne aftrykke bogstavret efter Originalerne og, saa vidt muligt, forklaret den store Mængde af de gammeldags eller ved deres Bogstavering ukjendelige Ord, til hvilken Forklaring især Videnskabernes Selskabs Ordbog er benyttet under Tilflugt til Molbechs Ordbog og Glossarium over ældre Dansk.

Innuentarium Paa Her-Luffs hollm.

Som Ere Leueritt Michell Lauritzen Fogitt der sammestedt.
Anno 1611.

Behollingenn.	
Rug meell	xij. schp.
Tholl meell	ij. Lestr. ring (mindre end) j schp.
Rugh	iiij. Lester. ij. Pd. viij schp.
Biug	iiij Lester. j Pd. xvj schp.
Biug malltt	v. Lester.
Huidt Biug malltt	ij. Pund.
Haffr malltt	Lxxxij tøndr.
Haffre	j ^{ct} vij. tøndr.
Bog hued	ij ^{ct} ij. schp.
Ertter	iiij. tønd. j. schp.
Hummel	Lxj. schp.
Noch en seck homell wor	Lxxxiiij schp.
Bog hued gryn	vj. schp.
Biug Gryn	j. schp.
Haffr Gryn	ij schp.
Fleschk	vj ^{ct} Lxxxxv. Syder.
Suine hoffuder	ij ^{ct} xxxvij.
Suine Rygge	j ^{ct} xxxij.
Suinne føder	j ^{ct} xxij.
Nøde Kiødt	xxj. Krpp.
Nøde Rygge	xx.
Faar Kiødt	iiij ^{ct} xxvij. Krp.
Faar Ryge	j ^{ct} xix ryge.
Dalle Bager	xxix ¹⁾
Gaasse Kiødt	j ^{ct} xxij. Krp.

¹⁾ Ved et Tegn henvist til Svinefødder. I Vidensk. Selskabs Ordbog forklares Dalbag som det Stykke, der skjæres midt ned af Bugen paa Svin i Slagtningen, hvoraf gjøres et Slags Pølse, Dalbagspølse. I Arent Berntsens Danmarckis oc Norgis Fructbar Herlighed, Kbhvn. 1656, nævnes en „Dalbag“ oftere, f. Ex. IV, 580—81.

Hiortt Kiødt	j. fr. af en tønd.
Edicke	ij. tøndr.
Sallttet Kuller	ij. tøndr. j. fr.
Huidt spanschk salltt.	ij. tønde.
Grofft salltt	xiiij. tøndr.
Sallttet Lax	j. Otting.
Sallttet Torsch	vj. tønd. j. fr.
Nyb Silldt (Sild fra Nibe)	xiiij. tøndr.
Nor Landtz silld	iiiij. tøndr.
Graasey (en Art Torsk)	vij. tøndr.
Smøer	iiij. tøndr. j. fr. j. otting.
Thormaanidtz øll	iiij. tøndr.
Thørre flønder	v ^{et} ij. Snæs.
Rocker	ij. vor. ij. fisch.
Sund och Maufr ¹⁾	ij. tøndr. j. fr.
Flagtt Huillinge	j ^m ij. Snæs.
Smaa Huilling	iiij. tøndr.
Thørre Langer	j. vor. ij. fisch.
Klartt Hunning	j. otting.
Søde Ostte	v.
Sure Ostte	xij.
Sennepp	j. schp.
Berger fisch	ix. Liss Pund. vij. schalpd.
Thørre Rimpter (Karper)	vj. ^{ct} xvij.
Thørre Abore	vij ^{ct} .
Thøere Gieder	vj.
Lønnborg salltt ²⁾	v. schp.
Bykare	vj. kar.
Gaasse fiere	ij. tøndr.
Høør	j. Liss Pund.
Hammpp	j. Steen. ³⁾
Jernne Stennggr	j. vog ij LissP: ij. schalpd.
Huid Leders hude	j.
Leuennidis Queg.	
Stude	xiiij.
Tiure gyllinge (Gildinge)	ij.
Kiøer	xxxj.

1) Sundmaver, saltede og tørrede Torskemaver.

2) Lüneburger Salt.

3) Efter Arent Berntsen, anf. Skr. IV, 537, er en Sten Hamp 20 Skaalpund eller 21 Skaalpund.

Tiure	ij.
2. Aargamlle Quier	x.
2. Aar Gamlle Stullinger (Smaastude)	iiij.
3. Aar Gamle Quier	xij.
3. Aar Gamll Stullinger	vj.
Aar Gammle Quie Kallffue	vj.
Aar Gamle Stude Kallffue	vj.
Suinne	Lx.
Vintter grysse	x.
Faare och Lam	Lxxvj. Støckr.
Hopper	xiiij.
Aar Gamll Hoppr	v.
Vnge Tiure	ij.
Gamlle Søer	x.
Ornner	vj.
Spede Grysser	L.
Høenns	x.

Wdi Gaarssenns Kieller.

Øll fade	iiij.
Øll fade wbruglig	iiij.
Kobber Haner	v.
Gamll Lyse kiestte ¹⁾	j.
Øll Thønder	iiij Lestr. x. tøndr.
Stang Bissmer	j.
Hannd kloer ²⁾	j.
Smør Søger wbruglig	j.
Tappe Bordt (Tappeboer)	j.
Lysse Lamp wbruglig	j.
Brød Dischk Kniff	j.
Taschke Laasse	j.
Træ Lyssestager	vj.
Øll Trachtte	j.
Øll Tracht smaa	ij.
Schall Pund (Skaalpund) Bissmer	ij.
Jern til en schp. (Skjæppe)	j.
Tude Kannder	v.
Store Trækandr	j.
Lad Kielle hel slytt	j.
Gammelltt skaab (Skab)	j.

1) En Kiste til at gjemme Lys i.

2) Maaske en Klo i Betydningen Trælysestage.

Gamll fyr Skyffue (Bord)	j.
Gamll Brød kistte	j.
J Schollens Kieller.	
Ølle faade	v.
Wdi Brøggeressitt. Brøgger Redskab.	
Brøgge Pand wbruglig	j.
Store Øll karre	iiij.
Secke som er hell slytt	x.
Deyg Truge	ij.
Saar (en Tønde med to Ører) mett Jern hancker	ij.
Jernne Skuller (Jern Skovle)	j.
Brannnd forccke	j.
Meell Solld	j.
Siccter	j.
Haarsiccte	j.
Seelle ¹⁾	j.
Jiunger (Brøndspand) som henge y Jerne Lencker	ij.
Ny Brøge kielle	j.
Noch Vdj en Brønde y Gaarden.	
Jiunger	ij.
hennger och y Jerne Lencker.	
Paa Schollenn.	
Tynn (Tin) Potter	xj.
Firkantte Skyffue	vj.
Lange Skyffuer	iiij.
I dj Smaa Hermetz Camr. ²⁾	
Skyffuer	j.
Jernne Kackell offn.	j.
I Borg Stuffuen.	
Jernne Kackell Offuen	j.
Skyffuer	j.
Lange Borde	ij.
Jern fod till Enn Kackell Offn	j.
Jerndør till en Kackell Offn	j.
Gamll Tynkand (Tinkande)	j.
I Fadeburett.	
Tynne fad mett Trollis waaben	xiiij.

¹⁾ Sele, et fladt Reb eller bredt og tykt vævet Baand af Rebslagerarbejde til forskjellig Brug.

²⁾ De smaa Herremænds Kammer.

Andre Tyn fade	viiij.
Andre Tyn fad met Jngen waaben . .	ix.
Smaa Tyn fad som brugis y siug Stuffuen	iiij.
Tynn Tellerken	xix.
Messing kirke Lysse stager	ij.
Lysse Stager mett 3. Piber huer . .	ij.
Lysse Stager mett 2. Pyber	j.
Lysse stager mett Trollis waaben . .	ij.
Lysse stager mett waaben Vden Pyber	j.
Smaa Kram Lyssestagr	ij.
Lysse Stage foruden maag (uden Mage)	j.
Lysse Stager som Jnttet duer	v.
Lysse Plaader mett Pyber	ij.
Lysse Plader foruden Pyber	j.
Messins fyr Fade	ij.
Breed wandbecken	vj.
Battscher becken (Badskjærbækken) .	j.
Liden Becken er bøtt (bødet, istandsat)	j.
Store tyn Tellercken mett Trollis waaben	ij.
Gammle Smørfade	iiij.
Gammell Messing som Jntte Duer . .	xxij. marck.
Tynn Kaussken (et lidet Drikkekar) .	j.
Fyr Becken	j.
j. Gammll tyn Kannd wog	xij. marck.
Gryder wbruglig	ij.
Gammll Lym Potte wbruglige	j.
Søett (sødet, kogt) Blaagarn	xLviij. marck.
Søett Hørgarn	xvj. marck.
Søll Skeer	vj.
Aff disse 6 Søllskeer Er Laantt Scholl-	
mestteren den ene Hall slytt Tyn fad	x. ¹⁾
j. Kruss mett ett Søll Laag.	

Paa Scholle Herrenns Stuffue.

Krestalle Glas (Krystalglas) med Laag Paa	j.
Gammle Passe Glase ²⁾	v.
Kresttall glas mett Laag Paa som en kalck	j.
Andre Bued glas mett Laag Paa . .	ij.

1) I Marginen tilføjet: Disse 10 forslitte tinfad erre forscriffne oc aff scriffueren forseet. Mogens Bertilsøn min haand.

2) Pasglas, et højt Glas, der ved Ringe eller paa anden Maade er inddelt i flere Rum, hvoraf hvert holder et vist Maal.

Wdi Smidenn.

Ambolltte	J.
Beller (Bælge)	ij.
For hamer	J.
Klø Jernn (Kløvejern)	ij.
Fustt hamer ¹⁾	J.
Brodde	ij.
Esser	iiij.
Søm hamer	J.
Naull Tu ²⁾	ij.
Jern att huge søm Offuer	J.
Tenger	iiij.
Fyr sped	J.
Jild Skeer	J.
Fyr Kostt	J.
Sper hage	J.
Slibe Steen	J.
Bug Lencke ³⁾ y Natt Stallen	J.
j. Slibe Steen y Haffuen.	

Jern Fang som Laagaartz fogden haffuer
J Foruaring⁴⁾.

Jernn Stenger	ij.
Koho fode ⁵⁾	J.
Bocke	J.
Sauffue	J.
Holl hager ⁶⁾	J.
Holl Jsser	J.
Hannd Øxer	J.
Boll Øxer	ij.
Jernn Bolltte	J.
Bred Sker Plog (Plovskjær)	J.
Plog Tystt (Plovtist, Plovstjert)	J.

¹⁾ Vistnok lig det tydske Fausthammer.

²⁾ Nagletog, et Redskab, hvori Hovedet paa Hestesko sammenlaas.

³⁾ Buglænke, en Lænke at fastspænde Heste med, som ere vanskelige at beslaa.

⁴⁾ Jerntøj, som Ladegaardsfogeden har i Forvaring.

⁵⁾ En Kofod, et Slags Brækjern med en Kløft i Enden.

⁶⁾ En Holdhage, en liden Jernstang med to spidse Hager paa Enderne, hvormed Tømmermænd slaa Tømmeret fast, medens de bearbejde det.

Sker Kniffu	j.
Jerne Vegger	vj.
Suinne Brende	ij.
Fylle (File)	j.
Domling Naffr	j.
Skørtt sauffue	j.
Kran Mett Lencker Och taugll	j.

Annden Jern Fang som Portnern Haffuer y
antuodt (i Forvaring).

Torre Spaar (maaske Tørvespader)	vj.
Andre Spaar	ij.
Leer hacker	ij.
Røde Øxer	j.
Spedtz Hacke	j.
Steen Brecker	ij.

Wdi Kiøckennitt Kiøckenn Redschab.

Kieller Store och Smaa	xij.
Gryder	vj.
Kobber Pander	2.
Jerne Pander	j.
Jernne Skeer	ij.
Gammell Brand Jern mett 3. tenger	j.
Røstter (Riste)	ij.
Brad Sped	ij.
Brad bocke	j.
Kiød Øxer	j.
Jern Skullr	j.
Kulle Rager	j.
Pladt Brad Jern	j.
Fleschk Gaffell	j.
Kielle Kraage (Kjedelkroge)	ij.
Sell serckenn ¹⁾	ij.
Sennep quernn	j.
Tellerken Baller	ij.
Tynn fadde	xvj.
Saar mett Jern hanker	j.

Wdi Deyg Stuffuenn²⁾.

Hall tønd kielle (Kjedel paa en halv Tønde)	j.
---	----

¹⁾ Selserken, alm. Salserken, et lidet rundt Fad.

²⁾ Deje, en Tjenestepige, Husholderske. Dejstue, Mælkestuen.

Gammell vbruglige Kieller	j.
Gammell Biuge Kielle y Leer Murett ¹⁾	j.
Ny fierings kieller	j.
Gammell gryder	j.
Træ foder	j.
Liden Træfodtr ²⁾	j.
Gammell Boll øxer	j.
Kiernner	j.
Saaer mett Jern Hancker	ij
Syg Bøtter (Sibøtter)	xxviij.
Mollke Spand (Malkespand)	vij.
j. andenn Saa.	

Sennge Kledre.

W di Portt Stuffuen.

- 3. Gammle graa Sengkler.
- j. Par gamle Blaa garns Lagen.
- j. Gammle hoffuidt Dyn.
- j. Gamml Lynnett (Linned) Dyn.
- I Laa Fogdens Cammer (i Ladefogdens Kammer).
- 3. Graa Sengkler.
- j. Gammeltt Skynd tecken (Tæppe) Duer inttet.
- j. Pahr Blaar garns Lagen.
- 2. Vllen hoffuidt Dynner.
- j. Lynnett Hoffuidt Dyn Duer inttet.
- j. Huid Vllen hall slytt Senge Dyn.
- j. Boll Daidtz Senge Dyn³⁾.
- j. Træ sennge sted mett Jngen opstyer.
- j. Liden Gammell fyr Skyffue.

J Postt Drenngens Sennge.

- j. Gamml hoffuidt Dyn.
- j. Boll Daidtz hoffuidt Dyn.
- j. Graa Senge Dyne.
- 2. Sengkler.
- j. Gamml Rynt (Sengetæppe).
- j. graa seng kled.
- j. Pahr Blaa garns Lagen.

¹⁾ En Bygekjedel, en Kjedel, hvori Lærred eller Linklæder kommes for at byges d. v. s. koges eller tvættes i hed Lud.

²⁾ Foder formentl. i Betydning af Gjemsel (som i Flaskefoder).

³⁾ Boll Daidt forklares i Danske Saml. 2. R. VI. 180 som et Slags grovt Lærred.

J Stude Røgtterens senng.

- j. Gammelltt Sengkled.
- j. Sengkled huitt och sortt.
- j. Boll Daidtz hoffuidt Dyn.
- j. Gammell huid vlen senge Dyn.
- j. Pahr hall slytt Blaargarns Lagenn.

Wdi Kho Røgtterenns Senng.

- 3. Graa Sengkler.
- j. Par Blaar garns Lagen.
- j. Lynnett hoffuidt Dyn.
- j. Vlen Senge Dyn.

Wdi Deyg Stuffuen.

J Fadeburs quindenns senng.

- j. Gammell Ler Dun dyn.
- j. Huid Senge Dyn.
- j. Gammell hall slytt hoffuidt Dynn.
- j. Boll Daidtz Senge Dyn.
- j. Par Blaagarns Lagen hall slytt.
- j. Gammell Pud mett wor paa.
- j. Drælls (Drejl) Sengkled gulltt och Røtt.

J Mellkeys (Mælkedejen) Senng.

- j. Boll Daidtz Sengedyn.
- j. Vlen hoffuidt Dyn.
- j. Pahr Blaa garns Lagen.
- j. Gammell Ler (Læder) Dun dyn.
- j. Gammlltt hall slytt Sengkled.
- j. Vallmells (Vadmel) Pude

J Deyg Stuff Pigerens Seng.

- j. Ny Vallmells senge Dyn.
- j. Hoffuidt Dyn hall slytt.
- j. Gammell graa hoffuidt Dynn.
- 2. Gammell graa Sengkler.
- j. Pahr hall slytt Blaagarns Lagen.

Vdi Fadeburs Pogens Senng.

- j. Gammell Vlen Vallmellss Senge Dyn.
- j. Gammell Vlen Hoffuidt Dyn.
- j. Gammell huid Lynnett hoffuidt Dyn.
- 3. Graa Sengkler.
- j. Pahr hall slytt Blaagarns Lagenn.
- j. Gammelltt Sengkled.
- et Skind tecken.

I Fischerenns Cammer.

- 3. Graa hall slytt sengkler.
- 2. Blaagarns Lagenn.
- 2. Graa Hoffuidt Dyner. hall slytt.
- j. Graa vllen Senge Dyn.

Fischer Redschab.

- 2. Gammille Skalle Taager¹⁾.
- j. Rymptte Taager.
- j. Gammell woedtt (Vaad).
- 7. Russer.
- 3. Egger som Brugis till fescheryett²⁾.

Wdi Terskerenns Cammer.

J Den Første Seng.

- j. Gammelltt Seng kled Gulltt och røtt.
- j. Gratt sengkled.
- j. Pahr Blaagarns Lagen.
- j. Gamelltt Lynett hoffuidt Dyn.
- j. Gammell vllen Senge Dyn.

I Denn Annden Seng.

- 2. Graa Sengkler.
- j. Par gammll Blaagarns Lagen.
- j. Gammell Hoffuidt Dyn.
- j. Gammll Vllen Seng Dyn.

I Vdryderenns Cammer.

(Udrideren, Gaardens ridende Bud.)

- 3. Graa Sengkler.
- j. Pahr Blaagarns Lagen.
- 2. Gammille hoffuidt Dyner.
- j. Graa Senge Dynn.

I Suinne Manddenns Cammer.

- 2. Graa Sengkler.
- j. Paar Blaagarns Lagen.
- j. Gammll hoffuidt Dyn.
- j. Gammll Senge dyn.

J Denn Gammell Suinne Manndtz Seng.

- 2. Graa Sengkler.
- j. Gammll hoffuidt Dynn.
- j. Gamll Senge Dyn.

¹⁾ Et Redskab til at fange Skaller med.

²⁾ En Ege er et lidet fladbundet Fartøj.

Wdi Brøggerens Senng.

- 2. Graa Sengkler.
- j. Pahr Blaa garns Lagen.
- 2. Gamlle Vllen hoffuidt Dynner.
- 2. Gammle Senge Dynner.

J Kieller Suenntzens Cammer.

- j. Boll Daidtz Senge dyn.
- j. Huid Senge Dyn.
- 2. Gamlle Vllen hoffuidt Dynr.
- j. Gammell Rye.
- j. Pahr hørgarns Lagen.
- j. Lynnett Dun Dynn.
- j. Gammle Skyffue.
- j. Senge stedtt.
- j. Beckenn.

Paa Schollemesterens Cammer.

- j. Sengkled mett Sortt och huitt.
- j. Blaa Dictens hoffuidt dyn ¹⁾.
- j. Lynnett Hoffuidt dyn.
- j. Blaa Dictens Senge dyn.
- j. Huid Senge Dyn.
- j. Pude.
- j. Par Hørgarns Lagen.
- 3. Støcker Sperlagen. Gulltt och grønt ²⁾.
- j. Gammelltt støcke sperlagen.
- j. Gammell himmell offuer Sengen.
- j. Sortt Bencke Dyn ³⁾.
- j. Glyssne Bencke Dyn ⁴⁾.
- j. Skyffue.
- j. Bage Stoll (Bagstol, Lænestol).
- j. Handked. (sic.) (Haandklæde).
- j. Smør kande.
- 2. Gammle Hynder.
- j. Lange Skyffue.
- 2. Bencker om Kring Skyffuen.

¹⁾ Blaadigten, et Slags blaastribet, groft og tæt, Vaar til Underdyner og Puder, som i Almindelighed er vævet af Blaargarn, undertiden ogsaa af Hørgarn.

²⁾ Spærlagen, Lagen, der spærrer, lukker for Sengen, Sengeomhæng.

³⁾ Bænkedyne, Pude at lægge paa en Bænk.

⁴⁾ Glisende, glindsende? Jfr. Nr. II.

Paa Hanns Hundtmans Cammer¹⁾

- 2. Gammll hall slytt Senge Dyn.
- j. Gammell hoffuidt Dyn.
- j. Par hørgarns Lagen hell slytt.
- j. Sengkled sortt och Huitt.

Paa Sørenn Hørrers Cammer.

- j. Blaa Dicttens Senge Dyn.
- j. Lynnett hoffuidt Dyn.
- j. Pahr hørgarns Lagen.
- j. Sengkled.

Paa Mogns Klockers Cammer.

- 2. Gammle Hoffuidt Dynner.
- j. Boll Daidtz Senge Dyn.
- j. Par Blaagarns Lagen.
- j. Skind tecken hall slytt.

J Niells Hørers Cammer.

- j. Lynnett Senge Dyn.
- j. Gammll hoffuidt Dyn.
- j. Pahr Hørgarns Lagen.

Paa Di Smaa Hermendtz Camr.

- j. Boll Daidtz Senge Dyn.
- j. Par Hørgarns Lagen.

Denne Seng Hør till Fadeburett.

J Kockenns Senng.

- 2. Graa Senngkler.
- j. Par Blaagarns Lagen.
- j. Gammel Hoffuidt Dyn.
- j. Gammll graa seng Dyn.

J Kockedrenngens Senng.

- j. Gammle Hoffuidt Dyn.
- j. Gammell graa Senge dyn.
- ij. Gammell Blaagarns Lagn.
- 3. Graa Senngkler.

Paa Ett Kammer Kallis dett Røde Camr.

J den Først Seng.

- j. Blaa Dicttens senge Dyn.

¹⁾ Hans Huntemann har efter sin Dimission fra Skolen 1608 formodentlig været ansat som Hører. Se om ham Leth og Wad, Dimm. fra Herlufsholm, Nr. 10 (hvor der ved en Trykfejl staar Jens H.)

- j. Gammell graa Senge Dynn.
- 2. Gammle Hoffuidt Dyner.
- 2. Sengkler.

J Den Anden Seng.

- j. Huid Gamml senge Dyn.
- j. Gammell graa Senge dyn.
- j. Gammelltt Sengkld gulltt Och røtt.

Noch Paa Dett Røde Cammer.

- 2. Gammell Vleenn Sennge Dyner.

Paa Denn Gammell Frues Stuffue.

J den første Seng.

- j. Gammell Boll Daidtz Senge Dyn.
- 2. Blaa Dicttens Senge Dyner.
- j. Ny Hoffuidt dyn.
- j. Blaa Dicttens hoffuidt Dyn.
- j. Dune Dyn mett Huitt wor Paa.
- j. Drælls Sengkledt.
- j. Sperlagen Gulltt och røtt.
- j. Pude mett fløyll for enden.
- j. Gammell himmell Offuer Sengen.

J Denn anden Seng Paa samme Cammer.

- 2. Blaa Dicttens Senge Dyner.
- 2. Dune dynner.
- 2. Hoffuidt Dyner.
- j. Pud Mett fløyll for Enden.
- j. Sengklett gulltt och røtt.
- j. Sperlagen Gulltt och røtt.
- j. Huid himmel offuer Sengen.
- j. Skyflue mett grøntte tecken.
- 2. Store Kistter mett trollis Och dj Giørs waaben.
- j. Store Fyr Kiestte.
- j. Liden Gamml fyr kiestte.
- j. Gammell sortt Kiestte.
- j. Syett Benncke Dyn.
- j. Gammell Røtt Drætt paa weggen¹⁾.
- 4. Maallett gammell Drætte Paa Leritt.

Lynnd Kledre wdi Kiesttter Paa denn
Gammell Fruerstuffu.

- 7. Pahr Hørgarns Lagen mett 3. breder Tynd slytt.

¹⁾ Dræt, Betræk, Tapet til Vægge.

2. Par hørgarns Lagen, mett $2\frac{1}{2}$. breeder. tynd Slytt.
 23. Pahr Hørgarns Lagen som Er bruglig mett 2 breder.
 22. Pahr hørgarns Lagen Gammell.
 2. Gammille Lagenn.
 5. Scholle Duge bruglig.
 10. Scolle Duge wbruglig.
 2. Hørgarns Drælls Skyffue Duge ¹⁾
 16. Blaagarns Drælls Skyffue Duge.
 6. Gammille Drælls duge wbruglige.
 4. Hørgarns Duge Vbruglig.
 14. Hørgarns Duge Bruglig.
 8. Hørgarns hand Duge (Haanddug, Haandklæde).
 2. Blaagarns hand Duge.
 2. Hørgarns handkler till Schollen.
 4. Gammelle Pudis wore
 2. Er bruglige aff samme pudis wore.

J Deenn Sortte Kiestte.

- j. Flamschk Sengkled.
 j. Hyndes Suor ²⁾.
 3. Hyndis wor y sett werck ³⁾ som Duer inttet.
 9. Pahr Blaagarns Lagen som Er bruglige.
 4. Par Blaagarns Lagen Vbruglige.
 9. Blaa Garns Scholle Duge.
 3. Lange Blaagarns Borgstuffue Duge.
 j. Blaagarns Skencke skyffue Duge ⁴⁾.

Paa Børris Cammer.

J den første Seng.

- j. Gammell Boll Daidtz Senge Dyn.
 j. Gammell Blaa Diccens Senge Dyn.
 j. Anden Boll Daidtz Senge Dynn.
 j. Lynnet Hoffuidt Dyn.
 j. Pahr hørgarns Lagen.
 j. Drælls Sengkled Sortt och huitt.
 j. Gammell himll offuer Sengen.

¹⁾ Skiveduge, Bordduge.

²⁾ Vistnok Fejlskrift for Hyndes vor, Vaar til et Hynde.

³⁾ Sett werck. Betydningen kjendes ikke; Ordet forekommer ogsaa i det i danske Saml. 2. R. VI meddelte Peder Oxes Inventarium; der er det et Bordtæppe, som er af sett werck (S. 178).

⁴⁾ Duge til et Skjenkebord.

3. Støcker Sperlagen. Gulltt och røtt.
 j. Lynnett Dune dyn.
   J Denn Anden Seng Paa samme Camer.
 j. Boll Daidtz Senge Dyn.
 j. Gammell Blaa Dicttens Senge Dyn.
 j. Blaa Dicttens hoffuidt Dyn.
 j. Drælls Sengkled mett Sortt och huitt.
 j. Dune Dynne.
 j. Pude mett wor paa.
 j. Sperlagen Gulltt och røtt.
 j. Gammell himell offuer Sengen.
 j. Syett Bencke Dyn mett Giørs waaben.
 j. Skyffue mett ett Gamelltt Tecken.
   J Fadeburett.
2. Ny Bollster Dynner.
 2. Ny Bollster Hoffuidt Dynner.
 3. Ny Puder 2. mett huitt paa och en Blaa Randett.
 j. Lynnett Senge Dynne.
 j. Lynnett hoffuidt Dyn.
 j. Gammell Sengkled røtt Och gulltt.
   Paa Snidkerenns Cammer.
2. Lynnett Senge Dynner.
 j. Gammell Ler Dune dyn.
 j. Huid Lynnett hoffuidt Dyn.
 j. Gammell graa Sengkled.
 j. Gammell Skyffue.
 2. Sennge Steder.
 j. Pahr hørgarns Lagen. ehr Tagen fra (senere tilføjet).
   J Scholle Herrenns Sennge Cammer.
2. Blaa Dicttens Senge Dynner.
 j. Blaa Dicttens Hoffuidt dyn.
 j. Huid Dune Dyn.
 j. Drællt Sengkled sortt og huitt.
 j. Ny Egge Skyffue wdtrecken (et Bord til at trække ud) mett ett Skyffue Tecken (Bordtæppe) røtt och huitt.
2. Sortte Bencke Dynner.
 5. Bage Stolle (Bagstole, Stole med Ryg).
 4. Støckr sperlagen Gulltt Om sengen.
   J Drenngenis Seng.
2. Gammle Senge Dynner.
 j. Gamml hoffuidt Dyn.

Wdi Scholle Herrens Sommer Stuffue.

2. Skyffuer mett huitt och Grøntt tencken¹⁾ Paa.
- j. Veffuett Bencke Dyn.
- j. Lang Bencke Dyn mett Trollis waaben.
- j. Flamschk Bencke Dynn.
6. Hynnnder mett Trollis waaben.
3. Flamsche hynder.
5. Sortte Støcker Drett Gamelltt omkring weggen.
- j. Zy Pryssin Kiestte²⁾.
- j. Forgylltt Kallck och Dischk.
- j. Forgylltt Messhage mett Perler bestocken.
- j. Røtt fløyells alltter klede. bestocken mett Røtt.
- j. Støcke Sortt fløyell till Predickestollenn.
5. Gammllle Messe Sercke.
2. Gammllle alltter klede.
- j. Gammell Messhage.
5. Støcker Hørgarns Leritt.
- J det Første Støcke 15. allne.
- J dett Anden Støcke 68. allne.
- J dett 3. Støcke 13. alln. j. quartr.
- J dett 4. Støcke 67 $\frac{1}{2}$ allne.
- J dett 5. støcke 47. allne. 3. quartr.
- Summa Hørgarns Leritt ij^{ct} xij. allne.

J Fougdenns Cammer.

2. Blaa Dicctenns Senge Dynner.
- j. Huid Hoffuidt Dyn.
- j. Lynnett Dunn Dyn.
- j. Pahr hørgarns Lagenn.
- j. Pude.
- j. Anden Liden Pude.
- j. Sengkled huitt och røtt.
- j. Becken.
- j. Løff kar (af at løve, at vadske, bade).
- j. Pudis wor.
- j. Hørgarns Lagen Offuer Sengen eller boritt.
- j. Gammell Kandskab (et Skab til at sætte Kander i).
2. Tyn Potter hør till Schollen.

¹⁾ Tencken, Skrivfejl for Tecken, Tæppe.

²⁾ Kiste af Cypres. Blandt Peder Oxes Løsøre forekommer ikke mindre end 4 Cypres Kister og 6 Skrin af samme Slags Træ. Danske Saml. 2. R. VI, 185.

- j. Kobber spiell (Spjæld?).
- j. Handuge Brett¹⁾.
- j. Søll Laag aff ett Kruss mett Trollis waaben och Arilld Huidtfeltz Naffn paa.
- 2. Gammle Søll Skeer.
- 3. Steene Krusse.
- 9. Passlige (passelig, middelmaadig) Tynnefad. Mett Lucas Bayssens Naffn paa.
- 5. Tynn Tellerckenn.

J Schriffuerenns Cammer.

- j. Lynnett Senged Dyn.
- j. Lynnet Hoffuidt Dyn.
- j. Gammell Sardugs dune Dynn²⁾.
- j. Pahr Hørgarns Lagen.
- j. Pude mett wor paa.
- j. Sengkled Sortt och huitt.
- j. Sper Lagen Gulltt och røtt.
- 2. Gammle Hynder.
- j. Gammell Skyffue.
- j. Gammell Becken.
- j. Tyn Pott Kand.

J Siug Stuffuenn (Sygestuen).

- j. Graa Lynnett Senge dyn.
- j. Vllen hoffuidt Dyn.
- j. Paar Gamll Blaagarns Lagen.
- j. Graa Sengkled.
- Noch Findis En Gam[mell] Kober Pannd som hø[r till] Badt stuffuen.
- 2. Gammell Postt hestte.
- j. Liden Beslagen wogn.
- 6. Hegler.
- 3. Støcker Røtt Sillke Sperlagen.
- 5. Drælls Handkler.

Forschreffne Jnuentarium Haffuer Mogns Berttellssen Leuerit Michell Lauritzen nu werendis fogett Paa Herluffs hollm. den 7. May. Anno. 1611. Offuerwerendis Anders Niellssen Borgemester y Nestett, och Lauridtz Jacobssenn y wridtzløs, Biercke fogett

¹⁾ Formodentlig et Bræt til at hænge Haandklæder paa.

²⁾ Sardug, et Slags fint uldent Tøj.

thill herluffs hollms fry biercke ting, dette wy Be-
kiender mett woris vnder trøcktte Siugnetter.

(L. S.)

(L. S.)

Jnuentarium Paa Herloffsholm

Fra philipj jacobi 1646. Thill Aarsdagen 1647. Som M. Niels
Anderssønn fra Sig leveret, Thill Petter Holmer
Nu Skoelens forstander.

J Borge Stuen.

Jern Kackell offuen	j.
Jern Liusse Stager	j.
Gamle Lange Knubbe Bencke ¹⁾	iiij.
Gamle Lange Bord	j.

J Skriffuerens Kammer.

Hørgarns Laggen	j par.
Gamle vnder Blaadigtens vnder Diøner . . .	j.
Half Sleden (slidt) g: (gammel) Bøtt Vnder Diøner	j.
Meget g: Bøtt Oilmerdugs Diøner	j.
Senge Klede	j.
Senge Rye	j.
Blaadigtens Hoffuit Diøner	ij.
Senge Steder	j.
fod Skamell	j.
g: Bord met Skoffe vnder	j.
Cantor (Disk) met Romme thill Breffue . . .	j.
Slag Skiffue (Slagbord)	j.

Wdi Kielder Suendens Kammer.

Bord met fod och Skoffe vnder	j.
Røde Bencke, met Rygstøcker	j.

¹⁾ Knubskive forklares i Vidensk. Selsk. Ordbog som et
Bord af et helt Stykke Træ; her altsaa en Bænk af den
Beskaffenhed.

g: wnder Buldauidtz Diøner	ij.
g: Hoffuet Diøner	ij.
Ryer	ij.
Hørgarns Laggen	j par.
Senge Steder	j.
fodskammell	j.

Therskernis Kammer.

Senge Steder	ij.
g: vbrugelig Senge Steder	j.
g: Linden (linnede) vnder Diøner	ij.
Vlden Diøner	j.
Lindet Hoffuet Diøner	ij.
Vlden hoffuet Diøner	j.
g: vlden Senge Kleder	ij.
Ryer	j.
g: vbrugelig Senge Theppe	j.
Blaagarns Lagenn	ij par.

J Portenerens Kammer.

Gamle Senge Diøner	ij.
g: blargarns Lagen met hoell (Hul) paa	j par.
g: hoffuet Diøner	j.
Senge Steder	j.

Wdi Ladefougdens Kammer.

Wnder Hampe Diøner	ij.
g: Hørgarns Lagen	j par.
Hampe Hoffuet Diøner	ij.
Wlden Senge Kleder	j.
Ryer	j.
Senge Steder met fodschammell	j.
Bord, met Skoffe wnder	j.
Jern plader i Skorstenen	j.

Wdi Poststaldenn.

Vnder Hampe Diøner	j.
Vllen hoffuet Diøner	ij.
Blargarns Laggen	j par.
Ryer	ij.
Senge Steder	j.
Heste Decken af Jsslandtz vadmell	ij.
Decken Giørder	v.
Skrabe (Hesteskrabe, Strigle)	j.
Haardug	j.

g: Heste Kam . . . . . j.
 Sortte Rye¹⁾ Thill Heste Theppe . . . . . j.
 g: wbrugelig heste Deckenn . . . . . ij.
 Brugelig heste Thøy, met Sin Thill Behør thill thoe
 Heste.

Wdi vd Riderens Senge Kammer.

Linden vnder Diøner . . . . . j.
 Linden hoffuet Diøner . . . . . ij.
 Rye . . . . . j.
 Blargarns Lagen . . . . . j par.
 Huiide vllen Senge Kleder . . . . . j.
 Senge Sted . . . . . j.
 Thill gammell Bord støche fell . . . . . j.

Wdi Øxen Røgterens Kammer.

Linden vnder Diøner . . . . . j.
 Linden hoffuet Diøner . . . . . j.
 g: Senge Kleder . . . . . j.
 g: Rye . . . . . j.
 g: Blargarns Laggen . . . . . j par.
 g: Hoffuet Diøner . . . . . j.
 g: Senge Steder . . . . . j.

Koe Røgterens Kammer.

g: Linden vnder Diøner . . . . . j.
 Linden hoffuet puude . . . . . j.
 g: vllen hoffuet puuder . . . . . j.
 g: wlden Senge Klede . . . . . j.
 g: Senge Sted . . . . . j.
 Blargarns Lagen . . . . . j par.

Wdi Fidskerens Kammer.

Linden vnder Diøner . . . . . j.
 Linden hoffuet Diøner . . . . . j.
 g: vlden hoffuet Diøner . . . . . j.
 g: Blargarns Laggen . . . . . j par.
 Senge Steder . . . . . j.
 vllen Senge Kleder . . . . . j.
 Rye . . . . . j.
 g: Half Dørre thill it Bord . . . . . j.

Fidsker Redskab.

g: waade Reeb . . . . . 150 Faugne.

¹⁾ Dette Ord bruges her i den usædvanlige Betydning af Hestedækken.

2 Karle waad	j.
Halff Sledenn parcke waade	j.
g: Rembte thogger (Rintetager)	ij.
Halff Sleden Skalle thogger	j.
wbrugelig fidsche Ege	j.
Brugelig Halff Sliden Ege	j.
Kedtzele ¹⁾	j.
g: Rudsser	xj.
thogger Siimer ²⁾	200 Faugne.
g: Puldtzer ³⁾	j.
g: vbrugelig varp (Dræt, Fiskedræt)	j.

Siug Stuen.

Jern Vind Kackelloffuen	j.
g: Senge Steder	viiij.
g: Borde	j.
g: Røde Bencke, met Ryg Støcher	j.
Skabbe J Muren	j.
g: Kaaber Gryder	j.
g: Smaa Thind fadde	iiij.
thind Therlercken	iiij.
g: vbrugelig thind Kouskenn	ij.
Noch Brugelig thind Kouscher	j.
thindpotter	j.
Spinde Rocker	j.
Hasper	j.

Siugstue Quindens Seng.

Bladigtens vnder Diønner	j.
Linden Hoffuet Diønner	iiij.
Ryer	ij.
Blargarns Laggen	j par.

Wdi Kiersten Oluffs Seng.

gamell wllen vnder Diønner	j.
g: linden Hoffuet Diønner	j.
g: Senge Kleder	j.
g: puuder vden waar	j.

¹⁾ En Ketsel eller Ketser er et Net, Garn eller Ruse til Fiskefangst.

²⁾ Sime, en Snor, her Angle- eller Medesnor.

³⁾ En Puls er en lang Stage med en Brik paa Enden, hvor- med Fiskerne støde i Vandet for at drive Aal i Voddet.

g: blaargarns Laggen . . . . . j par.
 Dette for^{ne} Alt Sammen vbrugeligt.
 Nye Hampe vnder Diøner mett Nogen feeder wdj j.

J Badstuenn.

Jern Kackell offuen, met Kaaber Kedell wdj . j.
 Bade Kar . . . . . j.
 Lange Benche . . . . . iij.

J Brøgersidt.

Brøgger Kaaberpande Bøtt . . . . . j.
 Nye thappe Kar met 2 Jerngiorder . . . . . j.
 g: Støbe Kar met 2 Jerngiorder¹⁾ . . . . . j.
 Nye giæld Kar met 2 Jerngiorder . . . . . j.
 g: wette Kar met j Jerngiord . . . . . j.
 Saaer met Jern Ører . . . . . ij.
 Saar met thræ Ører . . . . . ij.
 g: Secke (Sække) . . . . . xij.
 g: Sold . . . . . ij.
 Meell Sold . . . . . j.
 gamell Skieppr . . . . . j.
 g: vbrugelig Brant Jernn (Brandjern) . . . . . j.
 Veed Øxe . . . . . j.
 Stenger met 2 Jern Hager J . . . . . j.
 Lætte Stobbe²⁾ . . . . . iij.
 Miød persse . . . . . j.
 Lange Rende . . . . . ij.
 Stackede (korte) Rende . . . . . j.
 Haar Sie . . . . . j.
 Kar At Sette Edicke Vdj . . . . . ij.
 Wandpost met Sin Behør . . . . . j.

Wdi Bagersidtt.

Nye Deyen thruff . . . . . j.
 g: liiden Deyen thruff . . . . . j.
 g: threbord . . . . . j.
 Fiele at legge Brød paa . . . . . vij.
 Threstoele . . . . . j.
 g: Brød Kurffue . . . . . j.

¹⁾ Støbekar, et Kar, hvori Byg sættes i Støb til Maltning.
 (af at støbe, udbløde).

²⁾ Et Stob, et Drikkekar eller Maal til flydende Varer.

Nye Kølne met Sin Behør ¹⁾	. . . . .	j.
Stoer Deyen thruff	. . . . .	j.
Jndsatt Jernplader Som gaar Aff Kiøllenn	. . . . .	j.

Brøgerens Kammer.

Vnder Linden Diøner	. . . . .	j.
Vllen Diøner	. . . . .	j.
g: Hoffuet Diøner	. . . . .	ij.
g: blaargarns Laggen	. . . . .	j par.
Rye	. . . . .	j.
g: Senge Kleder	. . . . .	j.
g: Senge Sted	. . . . .	j.
g: Lange Røde Rygstoelle	. . . . .	j.

Scholemesters Kammer, J Stuen.

Jern Kackell offuen	. . . . .	j.
Vdthrecken Skiffuer	. . . . .	j.
Slag Skiffuer	. . . . .	j.
Opslag Bencke	. . . . .	j.
g: Lange Røde Benche	. . . . .	ij.
Kieste Benck met Laas forr	. . . . .	j.
g: Bencke	. . . . .	j.
Bagstoelle	. . . . .	ij.
fodskammelle	. . . . .	ij.
Thind Therlerchen	. . . . .	ij.
Thind Kander	. . . . .	j.
fodschamell	. . . . .	j.
Røde Skamle	. . . . .	j.
Røde Kieste Benck i stuen met Laas for	. . . . .	j.
Nye floeke Drette i Stycker ²⁾	. . . . .	iiij.

Wdi Senge Kammerit.

Blaadigtens vnder Diøner	. . . . .	ij.
Blaadigtens Hoffuet Diøner	. . . . .	j.
Ollmer Dugs Dun Diøner ³⁾	. . . . .	j.
Ollmer Dugs Puuder	. . . . .	ij.
g: Hørgarns Laggen	. . . . .	ij par.

1) En Kølle eller Kølne er en Ovn- eller muret Flade, som man gjør Malt paa eller hvorpaa man udbreder det Korn, som har været i Støb, efterat man har lagt Ild under Kølle-røret, for at tørre Maltet.

2) Flokkedræt, formodentlig Tøj, som er løst vævet.

3) Ulmerdug eller Olmerdug, en Art tæt vævet Tøj, hvori Rendingen er Hørgarn, Isletten Bomuld.

g: Puudes waard	ij par.
Ryer	j.
Røde Kieste Bench met Laas fore	j.
Røde Benche	j.
fodskammeler	ij.
g: Blaa Bencke Diøner	ij.
Liidet Threborde	j.
Lugt (Lukket) Sengested	j.
Røde Skabbe offuer Sengen	ij.
Røe Pernelle (Røde Paneler) omkring Kammeret.	

Wdi Studere Kammerit.

Lange Smale Borde	ij.
g: grøn Bog Skabbe met Dør fore	j.
Andre Røde Bog Skab met Hyller	ij.

Vdi Kircke Kammerit.

Gamle Skiffuer	j.
--------------------------	----

Schoelemesters famulj Kammer.

Senge Steder	ij.
------------------------	-----

Wdi Klockerens Kammer.

g: Senge Steder	j.
g: Linden vnder Diøner	j.
Blargarns Laggen	j par.
Senge Ryer	j.
g: hoffuet Diøner	ij.
g: Borde	j.
g: Madskab, met Dør for	j.

Første Lectie Hørrers Kammer.

Jern Kackell Offuen	j.
g: Blaadigtens vnder Diøner	j.
g: Hørgarns Laggen	j par.
Hoffuet Diøner	j.
g: Borde	j.
Benche	ij.
Noch g: Borde	j.
Senge Steder	ij.

Anden Lectie Hørrers Kammer.

Blaadigtens vnder Diøner	j.
Hampe hoffuet Diøner	j.
Hørgarns Laggen	j par.
Jern Kackeloffuenn	j.

Skiffuer	ij.
Slagborde	j.
Lange Røde Benche	j.
g: folde Stoele	j.
Senge Steder	ij.
Lange Huiide Benche	j.
Thredie Lectie Hørres Kammer.	
Jern Kackell offuen	j.
g: Bladigtens Hoffuet Diøner	j.
g: Hampe wnder Diøner	j.
Hørgarns Laggen	j. par.
Skiffuer	j.
Slag Skiffuer	j.
Foldestoele	j.
g: Lange Røde Benche	j.
Skamle benche	ij.
Senge Steder	ij.
Paa Skoelenn.	
Skabbe Att Sette Bøgger J met 2 lasser (Laase) fore	j.
Anden Skab met Laas for	j.
Dørre met Jern Hengseller Klincker och Haand- fang (Haandgreb)	v.
Wdi Alle Lectierne Lange Borde Aff Ask	vij.
Sortte thaffler at Skriffue paa	ij.
Store Jern Kackelloffuene	j.
Wdi Convent Stuen.	
Nye Lange Bag Stoele	xv.
Bag Stoell thill Skoelemester och threj Hør- rer, met threj Romb (Rum) vdj	j.
Stoer Nye Skab, met thre Dørre och Laas fore, met 36 Romb wdj; thill at forware Børn- nenes Kleder vdj	j.
J Thaffell Stuen.	
Jernn Kackell Offuen	j.
Adscher Skiffuer (Asketræs Borde)	vij.
met Benche der Om Kring. g: Røde Benche	ij.
Bogstoell, met Skab, och Laas fore	j.
Jndmuret Skab, met Laas for	j.
Skoelemesters Stoell met Perneel	j.

Thindpotter	xiiij.
g: vbrugelig Thind Salt Kar	vij.
g: thræ Liusse Stager met Jernn piiber wdj.	v.
g: Jern fyr fadde	ijj.
Skæde Huus	j.
g: Springkelwerch Om Kring Kachell offuen .	j.
g: Liusse Saxe	j.
Borge Stue Dugge	xxj.

W di Scholegaardenn.

Junger J Bryndenn, met lencke Och thridtzer	ij.
---	-----

W di Deystuenn.

Jernn Kackell offuen	j.
Lange Borde	j.
g: Gaaske Benck	j.
g: Hiuffle Rocker ¹⁾	v.
g: Kaaber Kedele	ij.
met ingen Ørrer wdj.	
g: Messing Kedele	j.
g: vbrugelig Kaaber Gryder	j.
Kiernner	ij.
Balger (Ballier)	ij.
Spande	ijj.
Saaer	ij.
Dreffte thruffue ²⁾	ij.
Hasper at vinde gaarn paa	iiij.
g: Deyen thruff ³⁾	j.
g: Sortte Klede Kaaber	j.

J Fadebordtz Quindens Seng Och Kammer.

Gamle Linden vnder Diøner	ij.
g: Linden Hoffuet Diøner	ij.
Blaargarns Laggen	j. par.
Senge Ryer	ij.
Lange Suenne Dugge	ij.
g: Skiffuer forvden fod	j.
Sengested	j.
g: thræbencke	j.

¹⁾ En Hjulrok er en Rok med et fremstaaende Hjul.

²⁾ Driftetrug, et Trug til at drifte, rense, Korn o. lign. med.

³⁾ Dejnetrug, et Trug, hvori man dejner, lægger Dejg.

J Melckedeuens Kammer.

g: Senge Steder	ij.
Nye Hampe Diøner	j.
Hoffuet Diøner	j.
Senge Ryer	j.
Blaargarns Lagenn	j par.

J Pigernes Seng.

g: Linden vnder Diønner	j.
g: Hoffuet Diøner vllen och linden	ij.
Blaargarns Laggen	j par.
Senge Ryer	j.

Melckehuus.

Jernn kackell offuen	j.
Hecke At legge Oste paa (Ostehække)	j.
Obben (Aabent) Melckeschab met Hyller	ij.
flød Bøtter	j.
Sie bøtter	lx.
Oste Kar	ij.
g: Horn, Koe Lyctter	j.

J den Gamle Fruerstue.

1. Seng.

Senge Steder	ij.
Støcke grønt Rasch ¹⁾	iiij.
Blaadigtens vnder Diøner halff Sleeden	ij.
g: Blaadigtens Hoffuet Diøner	j.
g: Hampe Hoffuet Diøner	j.
g: Ollmer Dugs Dun Diøne	j.
Ollmer Dugs pude met Liffarffue (Kjødfarve) thafft	j.
Senge theppe Huitt och Røtt	j.

2. Seng.

Blaadigtens vnder Diøner	j.
Blaadigtens vnder Diøner Halffslidt	ij.
g: Blaadigtens Hoffuettdiønner	j.
Hampe Diøner	j.
Ollmerdugs pude, met liffarffue tafft	j.
Grønt Rasches om Heng. Støche	iiij.
Senge theppe Røtt och Huitt	j.
Noch Blaadigtens Hoffuet Diøner	j.

¹⁾ Rask er et Slags glat, uldent, kipret Tøj.

3. Seng.

G: Blaadigtens vnder Diøner	J.
G: Hampe Diøner	J.
G: Ollmerdugs puder	ij.
Senge Ryer	J.
g: Borde	J.
Røde Benche	J.
g: Røde benche Diøner met Huit Skind	J.
Rulle Senge	ij.
thræ Stoelle	J.

Byrgis Kammer.

Røde Senge Steder	J.
Røde sper Laggen met Kappe	ijj Støcke.
Røde Benche	J.
Suarffuet (Drejet) folde Benche	J.
g: Slaa Bench (Slagbænk)	J.
Met throlles Waaben paa.	
Røde fiele Benche	J.
g. Røde Skab	J.
Borde met Lugt foed J ¹⁾	J.
g: vnder hampe Diøner	J.
Blaadigtens Hoffuet Diøner	J.
Linden Hoffuett Diøner	J.
Linden Hoffuett Diønner	J.
Ollmerdugs Dun Diøner	J.

Wdi Slaae Benckenn.

Hampe vnder Diøner	ij.
Blaadigtens Hoffuet Diønner	J.
Senge Ryer	J.

Wdi det Jnderste Kammer.

Fyr Kieste met de throllers Vaaben paa	J.
Røde Kieste Benche	J.
Borde met schoffe vnder och 2 Laasser fore	J.

Schoele Herrens Kammer.

Blaadigtens vnder Diøner	ij.
Ollmerdugs Dun Diøner	J.
Blaadigtens Hoffuet Diøner	J.
Røtt och Huid theppe	J.

¹⁾ Med lukket Fod, hvilket formodentlig vil sige en Fod med et Aflukke, Gjemme.

Grøn Raskes Sper lagenn Støche	iiij.
Skiffue Decken aff Danssie werch ¹⁾	j.
g: Blaadigtens vnder Diøner	j.
g: Hampe Hoffuet Diønner	j.
Senge Ryer	j.
Røde Stucken benchediønner	ij.
Røde Thræbenche	ij.
Slag Skiffuer	j.
g: Brand Jernn	j.
g: Sengsteder	ij.

Schoele Herrens Sommer Stue.

Benche Diøner af sat verch	j.
Glinings ²⁾ Benche Diøner	j.
g: vdtrechenn Skiffuer	j.
Stoer Ege Skab, met Cronens waaben paa, och met 2 Nøgle	j.
Røde Benche	v.
fodskamle	iiij.
4 Kandtet Skiffuer	j.
Flamsk Benche Diøner	j.

Forstanderens studer Kammer.

Bog Skab op thill veggen met x Romb	j.
Borde met 2 Hyller neden vnder	j.
Røde fyrbenche	j.
Lange Bogstoell	j.
Løsse thrappe	j.

Paa Gangenn.

Thræ Badstue	j.
Rende Buch at Herspe garn paa ³⁾	j.
Stoer fyr Kiester met Aff lagde gamle Kleder Aff Adschilligt Slags, og nogle wrebber fiere	j.

Offuen Paa Gangen.

Røde Kieste Benche	j.
Røde schab met Dører fore	j.
Rulle Senge	j.

¹⁾ Danssie werch, vistnok Tøj fra Danzig.

²⁾ Glinings betyder vistnok Tøj, der er glittet, sat Glands paa.

³⁾ En Rendebuk er egentlig en Krigsmaskine (Murbrækker), men bruges altsaa ogsaa om et Husgeraad.

Noch Lange Benche . . . . . j.
 Anden vbrugelig Gamell thrævaare aff Adshilligt Som
 och offuen paa befindes, och thienner Jndtett.

Skyttens Kammer.

g: Linden vnder Hoffuet Diøne . . . . . j.
 Vnder blaa Rannet Hampediøner¹⁾ . . . . . j.
 Senge Ryer . . . . . j.
 g: vbrugelig Sengeklede . . . . . j.
 g: Blaargarns Laggen . . . . . j par.
 g: Bord . . . . . j.
 g: theppe . . . . . j.
 g: Skyde Sadell . . . . . j.

Paa Korn Lofftet offuer Portten.

Thred wind (Trædevinde) met Reb och thridtze . j.
 Aske fiele threj Allen Lang . . . . . ij.

Smedens Redskab, vdi Smidien.

Han Hammer (Haandhammer) . . . . . ij.
 Siide Hammer . . . . . j.
 for Hammer . . . . . j.
 fust Hammer . . . . . j.
 Kløff Jernn . . . . . j.
 forstempell . . . . . j.
 Dør Slag . . . . . j.
 Rund Dørslag . . . . . j.
 fyrspid . . . . . j.
 Nagell thoe . . . . . j.
 Ese Kost . . . . . j.
 Haand thenger . . . . . ij.
 Brech thenger . . . . . j.
 Knib Thenger . . . . . ij.
 wirch Jern . . . . . j.
 Gien Hammer . . . . . j.
 Skoe Hammer . . . . . j.
 Naffle Kramper . . . . . ij.
 Sper Hager . . . . . j.
 Stocke Jernn . . . . . j.
 Ambolt . . . . . j.
 Dobbelt belge . . . . . j.
 for^{ne} Redschab Skall forbedris och findes nu Mesten
 partten wbrugeligt.

¹⁾ Blaarandet Under-Hampedyne.

Gieste Kammerit.

Linden vnder Diøner	j.
Linden hoffuet Diøner	j.
Blargarns Laggen	j par.
Senge Ryer	j.
g: vilen Senge Kleder	j.
Senge Steder	ij.

Wrtte Gaardtzmandens Kammer.

Nye vinduer thill det Nye Hus J Lille Nestued	viij-
p: Slag winder	ij.
Nye vinduers Carmme for vdenn Bue . . .	j.
g: Senge Steder	j.
g: Slabench thill Glarmesteren	j.
wrtte Skoffe til Att stette wrtte frøe vdj . .	j.

Wdi Wrtterhaffuen.

G: 8tte Kanttede Steen schiffuer	j.
G: fielle Benche	iiij-
Noch g: fielle Benche	iiij-

Wdi Laegaardenn.

Post vogene	ij.
Post Sleder	j.
g: vbrugelig Age Stoelle, som leyeret (Læderet)	
thienner Jnttet paa	iiij-

Wdi Thømmermandens Kammer.

Beslagen Rende Buch met All Sin thill Behøer	j.
--	----

Hiulemandens Kammer.

Hiule Eger thill Huger	xxxx-
Op Hugne Hiule Nauff	iiij.
Der for vden Noget Ascher thømmer och slaar	
thil vogen Haffuer	j par.

Kalck Husett.

Kalck Kieste	j.
g: Jernn Skoffuell	j.
g: Kalck Kiølle	j.

Wdi Peder Boesøns Kammer.

gamle vnder Diøner	j.
g: hoffuet Diøner	j.
g: Senge Kleder	ij.

g: Blaargarns Laggen . . . . . j. par.
 Axell Stocker¹⁾ . . . . . ij.

Vdi Thørre Huset och Laegaarden.

Krogede Ege threr thill it Carnap . . . . . viij.
 Lange Ege fodstycker . . . . . xx.
 Lange Nye thecke Stier (Stiger) . . . . . j.
 Pompe thræ thill pompe . . . . . ij.
 Ege thre thill Slede meeder (Gjænger) . . . . . iiij.
 Ege løss Holter . . . . . xx.
 Ege Stolper . . . . . lij.
 g: Suine Kierre . . . . . j.
 fyr Sparrer . . . . . xxix.
 fyrdeeler (Fyrrebrædder) J Kudsche Stalden ij tylter.
 Brede nye plancher . . . . . vij.
 Thræ Hofsse Gammer . . . . . ij.
 Lange Ege Borde (Brædder) thill Baad . . . . . ij.
 G: Stycke Skude Mast vbrugelig . . . . . j.
 Spans Kappe²⁾ . . . . . j.
 Lang Halmb J Laden findes . . . . . j^{et}ix thraffue.

Byge Huussitt.

Jndmuret Bygekedele . . . . . j.
 Byge thønder . . . . . v.
 Byge Balger . . . . . iiij.
 Legtter At Henge Kleder paa . . . . . iiij

Borge Gaardenn.

Pompe met All Sin thill behøer . . . . . j.
 Nye Soel Skiffue paa Kierchen met Sin thill
 Behøer . . . . . j.
 Steen Soell schiffuer, vden forstanderens Dør j.

Fidsker Redskab Thill Strandvaaden.

Fidscher Baad thill 4 karle Att fidsche met . . . . . j.
 Lange Aarer . . . . . ij.
 g: wade stifle (Vadestøvler) . . . . . iiij par
 Nye wade stifle . . . . . j par.
 Nye Reeb . . . . . vj.

1) Betydningen af Ordet Axelstok er ubekjendt, men staar vistnok i Forbindelse med Ordet Axelseng, en Slags Seng, hvis nærmere Indretning dog ikke kjendes.

2) Strafferedskabet „den spanske Kappe“ bestod i en tung jernbeslagen Tønde uden Bund, som Forbryderen bar paa Skuldrene.

Wodde Pelle ¹⁾ met Jern Beslag	ij.
fidscher vodden, vbrugelig, vden sex faugne, och en Nye Kall ²⁾ , som ehr giort i Aar.	
Gamle fidscher Reeb	vj.

Wdi Kiøckennit.

Kaaber Kedele Stoer och Smaa	viiij.
vbrugelig Kaaber Kedele	iiij.
Dybe thindfadde Brugelig	xj.
vbrugellig fadde	x.
Smaa Salt Sirckenn	ij.
Brade Bucker ³⁾	ij.
Brade spid	j.
Jern Skoffle	j.
Hacke Kniffue	ij.
Kedell Kroge	ij.
Kiød Øxer	j.
Brade pander	ij.
Messsing Dørslag	j.
Kaaber Mottere (Mortere) och Støder	j.
Riffue Jern	ij.
Rister	j.
fidsche Balger ⁴⁾	ij.
Kaaber potte met Log paa	j.
Senops Quernn	j.
Store Kaaber Gryder At toe op J	j.
Rette Benche	iiij.
Skabbe At Sette fadde paa	j.

Wdi Kockens Seng.

g: wnder Linden Diøner	j.
g: Rannet (stribet) vllen Diønner	j.
g: Linden hoffuet Diønner	j.
Rye	j.
g: Blargarns Laggen	j. par.
g: Linden vbrugelig Hoffuet Diøner	j.
Senge Steder	j.

¹⁾ Pæle til at fæste Vod paa.

²⁾ En Kalv er den bagerste Pose i en Ruse, i hvilken Fiskene tilsidst samles.

³⁾ Bradebuk, en Buk til et Bradspid, en Stegebuk.

⁴⁾ Vistnok Balk i Betydningen af Bæuk.

Wdi Borge Kockens Seng.

g: vnder Diøner	j.
g: Blaargarns Laggen	j par.
g: vbrugelig Seng theppe	j.
g: linnet Diøne, som ligger offuen paa och thienn slet Jttet	j.
Sengesteder	j.

Wdi Brødkiellerenn.

Brød Hecke met 4 Rom	ij.
Brød Kniffue	j.
Bitzmere	j.
Brød Bloch	j.
Bremmer (Bremer) thønder	j.
Stande thønder ¹⁾	vj.
Kar At sette Meell J	j.

Wdi Salte Kiellerenn.

Stoer Kar	vj.
Lille Salt Kar	j.
flesch Ole ²⁾	ijj.
Kiød Benche	j.
fiell offr Karrene	ix.
Stande thønder	vj.

Daglig Øllkielder.

Øell ij td ^{nr} vdj Øll td ^{nr}	ij.
Øell thønder thomme	ijj.
Ottinger fiett	xviij.
Liusse forme	j.
Nye Stoer Salt Ole	ij.
Stoer Liusse formmer	j.

Forstanderens Kiellder.

Landgielde Smør	xviiiij Otting.
Klosters eget Smør	vij Ottingr.
Suine fiett	ijj Ottingr.
Gaasse fiett	ij Otting.
Øll thønder fulde met Øell	x.
thomme thønder met heldinger ³⁾ Øell	ijj.

¹⁾ Standtønde, en med Laag forsynet aaben Tønde, som man har staaende oprejst for at gjemme Fødevarer i.

²⁾ En Olde eller Olden er et stort Trug eller aflangt Kar til at nedsalte Kjød og Fisk i.

³⁾ Holdingen, den sidste Rest i Tønden.

Muste thønder fulder fulde Aff Must	ij.
Miød vdj thønder	ij.
Viinn Edicke j vdi Bimpell	j.
Noch thomme thønder	ij.
Kaaber Haner	ij.
Sigtet Meell	xxiiij Schieppr.
Huede Meell	j Schippr.

Fadde Bordett.

Saadet Gaarn	xviij Kors.
Raaet Blaargarnn	xv Kors.
och	v Ɔ
Blaar	j Lpd.
Saadet Hørgaarn	ij Kors.
Raaet Hørgaarn	xxix phd.
Saaden Hørgaarn vondet	vij. phd.
Huit Bleget Gaarnn	j Ɔ
Bleget Liusse Gaarnn	v Pd.
Nye Ryer	iiij.
Beslagen Ege Kieste	j.
g: Kande Skab at sette fade paa	j.
Blocke met thridtze vdj	ij.
Reeb der thill	ij.
Glar Lyegter thill laden	ij.
Røde Skabbe met 2 Dørre fore och Laasser	j.
G: vbrugelig Grøne Skabbe	j.
Heggeler	vij.
Stoer Hoern Lyegter met Jerngjørder	j.
j fad met Kierne Rug J	j.
Noch fadde met Senep vdj	j.
g: fyr Kieste met de tkrolles Vaaben paa	j.
Nye Kudsche Biedsell Stenger thill 2 Heste	ij par.
fierde partten Aff Huid Hude Leer	j.
g: vbrugelig faffu Linier, och 2 Halss-Kabeler thill it par Heste	ij par.
Nessebaand (Næsebaand)	ij.
Haar thiur, Støcker	iiij.
Kaaber veyer Hane	j.
Wind Offuen Aff Jernn	j.
Kackell Offuens plader	iiij.
Store Jern Hengseler	iiij.
g: pande Jernn	ij.

g: Skabe met Hengseler	j par.
g: Bøsse piiber	j.
Jern giorder thill Pompe	j.
g: Vbrugelig Kaaber Decke fad	j.
Hals Jernn	j.
Stoer Hengseler thill Portte	j.
g: vbrugelig Lugtte Løesser (lukkede Laase)	j.
Nye Bøssings Ringe thill pompe	j.
g: vbrugelig Hals Kaabele Ringe (Kobbelringe)	j par.
g: vbrugelig Bradpander	ij.
g: vbrugelig Brendviins Kaaber Piiber	j.
g: vbrugelig fyrfadde	j.
Løes Dun J Stande thønder	j.
g: vbrugelig Kaaber Dørslag	j.
g: vbrugelig thræ Bomme thil vegt	j.
g: vbrugelig Jern fieder	j.
Stall thraa (Staaltraad) threj Allen Lang	j.
Baste Reeb	j.
Haar thyer	ij.
g: vbrugeligt Jernfang vigtig (som vejer)	vij Korss.
Forstanderens dagligstue.	
Nye Blaadigtens vnder Diøner	ij.
Nye Blaadigtens Hoffuet Diøner	j.
g: Blaadigtens Hoffuet Diøner	j.
Senge Ryer	j.
g: Blaa Klede Hiønder	ij.
g: Lange Blaa Klede Benchediøner	ij.
Vdthrecken Skiffuer	j.
g: Røtt Klede schiffue Decken 4½ Alln	j.
Slag Borde	ij.
Slaabenche thill for ^{ne} Borde	ij.
Lugt Senge	j.
Rulle Senge	j.
Skabbe for den Lugt Seng	v.
Skencke schiffue for Enden Aff den	j.
Pernelle (Panel) Skabbe offuer Sengen met	
Laas fore	j.
fod Skammell	j.
Liusse Armme met 4 Liusse piiber vdj	iiij.
Kieste met threj Laasser fore	ij.
Folckens thræ dobbelt Slagbord	j.
Benche Der thill Som gaar Sammen	vj.

Nye Bag Stoele	vij.
g: Bagstoele	j.
g: vbrugelig leeder Stoele	j.
Kieste Bench met 2 Laasser fore	j.
Stoer Jern Kackell offuen	j.
J Karnappet 8 Kanttede Bord	j.
Røtt Bord Klede der thill	j.
Jlskee (Ildske til en Kakkelovn)	j.
Jld thenger	j.
Breffue Skab (Brevskab) J Muren	ij.
Liusse Skab J Murren	j.
Huor vdj findes thelge och thelgelius. vigtig	xxiiij phd.
Smaa thræskammele	j.

Wdi den nye stue.

Hylder Om Kring i Stuen	iiij.
Skencke Skiffuer	j.
Grønt Rask met Cappr thil en Seng Støcker	iiij.
Røde Vindues Skreder ¹⁾	vij.
Spield vdj Skaarstenenn	j.
J Cantorit Skab met Hyller vdj	ij.

Wdi Jern Kammerit.

Mur Breker	j.
Hacker	j.
Beslagen Buch	j.
plog Jernn	j para.
g: Jern Axell thil Slibstenn	j.
g: Jern giorder thil Junger	iiij.
g: thridtzer met Jern lencke	j.
g: Brønd lenche, Støche	ij.
g: vbrugellig vogen Hamle (Vognhammel)	j.
Suine Brender	iiij.
g: ubrugelig Jern Skoffle Støcher	iiij.
Nye Jern Stenger	ij.
g: Jern Stenger	ij.
Bor Sauffue	j.
g: vbrugelig Hals Jern	j.
g: vbrugelig Jern fieder	j.
Haand Kleffuer met Hals Jernn	j.
Bond Hager (En Baandhage, et Bødkerredskab)	j.

¹⁾ En Skræde er en Skodde til at skyde op og ned.

Leer wognenn.

g: leer vogen met fiell och hiull	j.
wandthønder thil for ^{ne} vogen	ij.
g: Seller, Halss Kaabeler, och thøme thill samme vognenn.	

Theyelloffuens Redskab.

Murstens formmer	ij.
Adstrags ¹⁾ formmer	ij.
thag Steens former	j.
Boue thill thagstens formme	j.
g: vbrugellig Jern Kniffue At Skiere Steen Met	j.
g: Jern Boss Hager (Baadshager?)	j.
Brandthiuffue	j.
thagstens Kroge	j.
g: Hiuffle Baarder (Hjulbøre)	ijj.

Forstanderens Drengs Kammer.

Nye Hampe Dløner	ij.
Linden hoffuet Diøner	j.
Senge Ryer	ij.
Borde	j.
Jern plade Som gaar Aff Deyestuer offuenn .	j.
g: Hylder	j.
Senge Steder	j.
Ege Halff Kiester	j.

Børnnens Øll Kielder.

Store Øll fadde	vij.
Øell Ediche thønder	ij.
thomme thønder	ij.
vb: Fierrings thønder	ij.
Stor Kaaber Hanner	ij.
och smaa Kaaber Hanner	ij.
Øell thragter	j.
fade Kar	j.
Lange Bermme thruffe (Bærmetruge)	ijj.
Suene Stobbe ²⁾	ij.
thude Kander	ijj.
Lette Stobbe	j.

¹⁾ Astrag, Dynnekeværk, en Masse af Gips, Kalk eller Ler, der brugtes til Gulve.

²⁾ Svendestob, en stor Trækande til Øl til Tjenestefolkene.

Paa Maltlofftet.

Kaaber thridtze met Reeb och Jernn Kroge	ij.
Korn thønder	j.
Kornn Skippr	iiij.
Korn Harpper	j.
Fyr Deeler	v.
Thill Huggen Spann (Spaaner) thill Carnap .	j.

Paa Fidsker Lofftett.

fyr Deeler	vj.
Stier (Stiger)	j.
Legter	x.

Spiise Kammeritt.

Oste Hecke	ij.
Hyller	v.
G: Bie Kuuber Som Bierne ehr Affdød . . .	v.
Løs thrappe	j.
Nock Skoelens Signet Aff Jern.	j.
Liidet Stempell At Slaae paa thimeret (Tøm- meret) met	j.
Stor Stempell At Slaa paa thre met (Et Skov- stempel)	j.
Stude Brende ¹⁾	ij.
Henge Laasser	xj.
fiedder Laasse	iiij.
g: Alther Bog	j.
Pibber	j phd.
Papier	j Riis.
Noch Vindue Søm	222.
Notte Søm	Lxxx.

Findes J Kirckenn som Følger.

Sølf Kander forgylt Jnden Vdj	j.
forgylt Kalch och Disk	j.
findes Hoes Presten Liiden Sølf Kalch och Disch	j.
thind fladske	j.
Rød fløgels Messe Hagell.	j.
Alther Klede, met de throlles och Giøes vaa- ben paa, Aff Rød fløgell	j.
Noch Alther Klede Aff Gultt och Grønt Adtlask	j.

¹⁾ Formodentlig et Redskab til at indbrænde Stude med.

Alther Dugge	ij.
Messe Sercker	ij.
Messe Hagell Bestuckenn met Peller	j.
Store Messing Liusse Stager met de throlles och Giøes vaaben paa, och Staar paa threj Løffuer	ij.
Harnisker	ij.
J Cypris Kiestenn.	
Gamle vbrugelig Messe Sercker	iiij.
g: Messe Haggeler	j.
g: vbrugelig Om Heng for Altherit	j.
g: Støcke fløigell Høer thill Predichestoelenn	j.
g: Støcke Kleede	ij.
Smaa løsse Peller (Perler) Aff den Nye Messe Hagell	xxxix.
Leffuendis Queg.	
Hopper	xij.
Haltte Dreffte Øeg ¹⁾	j.
Vnge Hopper Vdj 3 Aar	vij.
Mar føll ²⁾ paa Drøffte Øeget i 2 Aar	j.
Vnge Foeller	iiij.
Noch Brun Blessset foeller vdj 3 Aar	ij.
Gammel Skyde Hester ³⁾	j.
Graa Staa Hest	j.
Gammel Staa Hest Brune	j.
Wogen Hest Skoelens Egen Opfødding	j.
Findes J Stude Ladenn.	
Stude thill At slagte	iiij.
Paa leye Hoes Bønderne Stude	xix.
Kiør.	
Kiør	xxxvj.
wnge Quier i 2 Aar	vij.
wnge Stude i 2 Aar	vij.
wnge Stude i 3 Aar	iiij.
Gamle thiøre	ij.
wnge thiøre	ij.
Spede Kalfue	ix.

¹⁾ Drifteøg, Øg, der vanke om og selv søge Føden.

²⁾ Marføl, Mærføl, Hoppeføl.

³⁾ Skydehest, en Hest, der er afrettet til Jagten og staar for Skud.

Faar.

Faar	xxxxij.
wnge faar och Beder	xxxvij.
der iblant beregnet Veder	ij.

Suin.

Suin Vnge och Gamle	Liiij.
thormaanedtz grisser fød vdj Martj och Aprilj	
Maanet	xxxvj.
Spede Grisser	xx.
Her Forvden er Leuerit Som Effter følger.	
Mursteenn	9200.
Thagsteenn	178.
Kalck	j Lest 4 Tdr.

paa Loffterne.

Roug och Meel vij Lest iiiij phdt. Noch iiij phd.
 Biug och Malt xv Lester iiij phd. xix schipper.
 Sigtet Meell ij phund.
 Bog Huede ij phund iij schieppr.
 Haffre j^{ct} ix tøndr j shciepper.
 Humle xij skiepper.
 Flesk j^{ct} xxxix Siider.
 vigtig ix Skippund vij liissphd och j Pd. phund.

Salt Kiellderenn.

Suine fødder j^{ct} xxxxiij.
 Nøde Kiød iiij Krop j Støche.
 Vigtig j schipphd vij Liissphd och vj Pd. phund.
 Nøde thunger xij.
 Lamme Kiød j^{ct} xxviiij Krop. j fring.
 Lamme Rygge xxiiij.
 Gaasse Kiød Lxx Kropper.
 Gaasse Krosse (Gaasekraaser) j tønde.

Vdi Brød Kiellderenn.

Ertter j tønde.
 Leg (Løg?) ij woll.
 Byggrynn iij tøndr.
 Boghuede gryn iij schippr j fring.
 Lønne Borgez Salt (Lyneborgersalt) j Slomp.
 Spans Salt (Spansk Salt) j Skieppe.

Vdi Spiisse Kammerit.

Faare Oste . . . . . xxix.

Paa Fidsker lofftet.

ydske Botter j^m .
 Jslandtz fiske vij lisphd j Pd. phd.
 thørre Kuller $iiij$ worder.
 Flønder j^m v^{ct} $xxiiij$.
 flagt Huilling vij ^{ct} $xxxx$.
 Thøre Giedder $Lxxx$.
 Thøre Aaborer $iiij^m$ $viiij^{ct}$ $xxxij$.

Wdi Fidske Kilderren.

Graa Sey . . . . . j tønede.
 Suenske Skiibs thiere . . . . . j Bempell.

Vdi Øllkielderren.

Koeste . . . . . xvij thraffue.

Wdi Fade Borrett.

Nye och gamle hør Dreyels Dugge . . . . . xij.
 Svidsker (Svedsker, som hyppigt brugtes til
 Dessert) . . . . . ij Schippd.
 Stacked och Lange Blaar Dreyels Dugge . . . . . xxij.
 Hør Drevels Skencke Skiffue Dugge . . . . . ij.
 $2\frac{1}{2}$ Bredde Hørgarns Laggen . . . . . $iiij$ par.
 2 Bredde Hørgaarns Laggenn . . . . . j par.
 Blaar Lærredtz Laggen . . . . . $iiij$ par.
 g: Blaar garns Laggen . . . . . ij par.
 Lange Suenne Dugge . . . . . ij.
 Skoele Dugge . . . . . $iiij$.
 thill folckenes Borde Dugge . . . . . $iiij$.
 Pudes waard met Strich Verch . . . . . ij par.
 Slette pudes waard . . . . . j par.
 g: Hørdreyels Haand Klede . . . . . j.
 Thind fadde . . . . . xxij.
 Thind therlerckenn . . . . . xxxx.
 Thind Salt Sircken . . . . . $iiij$.
 Thind Smør Kander . . . . . j.
 Thind Salt Kar . . . . . j.
 Thind Smør Bricke . . . . . j.
 Thind Senge potter . . . . . ij.
 Messing fyrfad . . . . . j.
 Jern fyrfad . . . . . f.
 Sølf Skeder (Sølvskeer) . . . . . viij.
 Sten Krus met Sølf Lag . . . . . j.

wogh 14 lodt.

Stoer thind Kander	j.
Messing fyr Becken	j.
Thind vand Beckenn	j.
Liusse Stager	ij par.
g: Liusse Stager	ij par.
Brede fod liusse Stager	j.
Liusse Saxe	j.
Store Messing vandbecken met de throlles vaa- ben paa	iiij.
Brød Korffue (Kurve)	j.
Thræ fadde	iiij.
Kocke Kniffue	ij.
vb: g: Hiønder	ij.
thræ Aggestoell med 2 Jern Kroge	j.

Niels Andersøn	Peter Holmer	Sørren pederss
Eghaand.	Eg haandt.	Egenhandt.

Jenns Christensen	Peder
Eghand.	Selgensen Ehaandt.

Anders Michelsen
Egenhand.

Efterretninger

om

Herlufsholms Skole og Opdragelsesanstalt

fra Juni 1879 til Juni 1880,

meddelte af

Joh. Forchhammer.

Examina.

Afgangsexamen i 1879. Den skriftlige Prøve for Dimittenderne og fjerde Klasse afholdtes, som forordnet, den 16de, 17de og 18de Juni over de Opgaver, som Ministeriet havde udsendt; den mundtlige Del af Afgangsprøven afholdtes fra den 19de Juni til den 5te Juli. Meddommere ved Afgangsprøven, beskikkede af Ministeriet, vare: Docent Dr. Thomsen i Dansk Udarbejdelse, Latin, skriftlig og mundtlig, og Oldnordisk, Docent Dr. J. Petersen i Matematik, skriftlig og mundtlig, og Naturlære, Rektor Blichert i Græsk og Historie, Docent Dr. Sundby i Fransk og Engelsk. — Docent Thomsen censurerede tillige Latin og latinsk Stil, Docent Petersen Matematik og Docent Dr. Warming Naturhistorie og Geografi for 4de Klasse.

Til Afgangsprøven indstillede sig 4 Disciple, 2 af den sproglig-historiske, 2 af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. Navnene og de særlige Fagkarakterer ville ses af omstaaende Liste.

Afgangsexamen i Juni og Juli 1879.

Dimittendernes Navne af den sproglig-historiske Retning.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Old- nordisk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Latin skriftlig.	Latin mundtlig i det Læste.	Latin mundtlig ikke læst.	Græsk.	Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.	
L. Chr. Gabriel Tryde . . .	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	ug ÷	mg.	mg ÷	mg.	mg.	mg ÷	ug ÷	97	Første.	
F. Ferdinand Munck	mg.	mg.	mg ÷	gg ÷	mg ÷	mg.	mg ÷	mg.	gg.	mg ÷	mg.	90	Første.	
Dimittendernes Navne af den matematisk-natur- videnskabelige Retning.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Old- nordisk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Arithmetik skriftlig.	Arithmetik mundtlig.	Geometri skriftlig.	Geometri mundtlig.	Mekanisk Physik m. Optik.	Kem. Phys. m. Astron. o. Meteorol.	Points.	Hoved- karakter.
Victor Kolbye	mg ÷	mg.	mg.	mg.	mg ÷	ug ÷	mg ÷	ug ÷	ug.	ug.	ug.	ug.	104	Første.
J. Georg Forchhammer . .	gg ÷	mg.	mg.	gg ÷	mg.	mg.	mg.	ug ÷	ug.	mg ÷	ug.	ug.	98	Første.

Aarsproven i Juni og Juli 1879 for IVde Klasse.

N a v n e.	Dansk Stil.	Latin.	Fransk.	Tydsk.	Historie.	Geografi.	Arithm. skr. og mdtl.	Geometri skr. og mdtl.	Natur- historie.	Græsk.	Naturlære.	P o i n t s.
Arne Poulsen	mg+	mg+	mg+	mg.	ug.	mg+	mg.	ug.:	mg+	mg+		81
Stephan Nandrup	mg+	mg.	mg.	ug.:	mg+	ug.	mg.	ug.	mg+	mg.		80
Georg Sarauw	mg+	mg+	mg+	ug.	ug.	ug.:	g+	mg.:	ug.:	g+		78
Vilhelm Øhlenschläger	mg+	g.	mg	mg.	ug.	ug.:	mg.:	mg+	ug.:	g+		74
Johannes Brøchner	mg.	g.	mg.:	mg+	ug.	ug.	mg.:	mg+	mg+	g.:		71
Carlo Gyldenfeldt	mg.:	mg.	mg.	g.:	mg.:	mg.:	mg+	ug.:	g.:		mg+	70
Mathias Friderichsen	mg.:	mg+	mg+	mg+	g.	g.:	g.:	g.	mg.:	g+		65
Valdemar Vilstrup	mg.:	g+	mg.	g+	mg.	g+	tg.	g+	g.	mg.:		61
Jens Eschen	mg.	g.:	tg.	g+	ug.:	mg.	mg.:	mg.:	mg.	g.		60
Axel Petersen	g.	tg.:	mg.:	mg.:	mg.	mg.:	mg+	ug.	mg.		ug.	58
Carl Christensen	mg.	g.:	tg.	g.:	mg.	mg.	mg+	ug.	mg.	tg+		58
Arent Hunderup	mg.:	g.	g+	mg.	mg+	mg.	md+	tg.	mg.	tg+		49
Peter Callesen	g+	tg.:	g+	g+	ug.:	mg+	g.:	g.:	g.	g+		47
Laurits Jensen	mg.:	md+	tg.	g.:	mg.:	mg.	mg+	ug.:	ug.:		ug.	46
Henrik Petersen	mg.	g.:	g.	g.	g.	g.	tg.	tg.	g+	tg.		43

Skolens Aarsprøve afholdtes i 1879 med den Fordeling af Fag og Klasser, som findes anført i forrige Aars Indbydelsesskrift. Efter Aarsprøvens Slutning opflyttedes 10 af 5te Klassen 11 Disciple, fra 4de Klasse 10 af 17, fra 3die Klasse 13 af 16, fra 2den Klasse 14 af 19, fra 1ste 14 af 21, fra Forberedelsesklassen 14 af 19.

Halvaarsprøven afholdtes i December. Den var en fuldstændig Prøve for VI, V og IV Klassen Vedkommende, ordnet som Afgang- og Aarsprøven. I de andre Klasser var Prøven overvejende eller udelukkende skriftlig.

Skolens Overbestyrelse.

I Løbet af sidste Sommerferie bragte Telegrafens den sørgelige Efterretning, at Stiftelsens Forstander, Gehejmerraad Hall, under et Besøg ved Badet i Sandefjord var ramt af et alvorligt Sygdomsanfald, der i ethvert Fald vilde gjøre en længere Tids Hvile fra alle Forretninger nødvendig. Ved sin Hjemkomst i Oktober erholdt Gehejmerraad Hall Statsraadets Tilladelse til paa sit Ansvar at lade de herlufsholmske Anliggender styre ved en Anden, dog ikke udover et halvt Aar. Gehejmerraad Hall valgte hertil Overpræsident, Kammerherre E. Rosenørn, hvorefter Rektoren underrettedes ved nedenstaaende Skrivelse. Da

det halve Aar nærmede sig sin Slutning, og det, uagtet Gehejmeraad Halls Bedring stadigt skred fremad, dog maatte anses for ønskeligt, at han endnu i nogen Tid afholdt sig fra Forretninger, lovede Kammerherre Rosenørn med Statsraadets Samtykke endnu at fungere i Maanederne Maj og Juni, hvorom Rektor underrettedes i det andet af de nedenfor meddelte Breve. Det forløbne Skoleaar har været et stille Aar, der ikke i nogen særlig Grad har lagt Beslag paa Forstanderens Tid. Kammerherre Rosenørn er desuden som gammel Herlovianer inde i de særlige Forhold og har gjennem den lange mellemliggende Aarrække bevaret sin Interesse for Stiftelsen usvækket. Til første Juli tør det haabes, at Gehejmeraad Hall atter vil kunne overtage Styrelsen af Herlufsholms Stiftelse.

Da den alvorlige Sygdom, som i afvigte August Maaned angreb mig, endnu i længere Tid vil gjøre fuldstændig Ro og Frihed for Forretninger nødvendig for mig, har jeg fundet mig foranlediget til at ansøge Statsraadet om, at det maatte tillades mig indtil videre — dog ikke udover et halvt Aar fra nu af — at lade den mig som Forstander for Herlufsholms Skole og Gods paahvilende Gjerning udføre ved en anden, dertil qualificeret Personlighed. — Under 16de d. M. har Statsraadet gjennem Conseilspræsidiets givet mig Tilladelse til under mit Sygdomsforfald og indenfor den nævnte Tidsgrændse at be-

fuldmægtige en Anden til paa mine Vegne og paa mit Ansvar at styre de herlovianske Anliggender. Hertil har jeg valgt Hr. Overpræsident, Kammerherre E. Rosenørn, og denne højt agtede Mand, som jeg maa ansee for særligt skikket til dette Hverv, har godhedsfuldt samtykket i under mit Forfald at ville fungere som Forstander. Idet jeg herved giver Hr. Rectoren Underretning herom, skal jeg slutteligen kun udtale, at jeg nærer den sikke Forvisning om, at De, Hr. Rector, Skolens Lærere og Stiftelsens øvrige Functionairer paa bedste Maade ville understøtte Kammerherre Rosenørn i den Tid, han velvilligt virker for mig paa Herlufsholm. Og dermed sender jeg hjertelige Hilsner til det Sted og den Kreds, hvorefter mine Tanker saa ofte gaa, og for hvis Vel jeg daglig beder.

Kjøbenhavn den 18. Octbr. 1879.

C. Hall.

Til

Hr. Rector Dr. Forchhammer.

Da min Læge har anseet det for ønskeligt, at jeg endnu i 6—8 Uger saa vidt muligt afholder mig fra Forretninger, har jeg søgt og erholdt Statsraadets Samtykke til, at den mig under 16. Octbr. f. A. givne Bemyndigelse til paa mit Ansvar, dog ikke udover den 1ste Maj d. A., at lade de mig som Forstander for Herlufsholms Skole og Gods paahvilende Forretninger udføre ved en Anden, maa udvides til at gjælde

ogsaa for Maj og Juni Maaneder d. A. Hr. Overpræsident, Kammerherre Rosenørn, som har fungeret for mig i det sidst forløbne Halvaar, har venligt lovet mig at ville vedblive dermed i de nævnte to Maaneder, hvilket jeg ikke undlader herved at meddele Hr. Rectoren.

Kjøbenhavn den 29. April 1880.

C. Hall.

Til

Hr. Rector Dr. Forchhammer.

Disciplene.

Efter den offentlige Prøve i 1879 afgik herfra til Universitetet: Victor Kolbye, Georg Forchhammer, Gabriel Tryde og Ferdinand Munck.

Fremdeles udgik efter fjerde Klasses Examen Arent Hunderup (overflyttet til Roeskilde Kathedralskole), Peter Callesen og Lauritz Jensen med samme Ret, som om de havde taget Realafgangs-examen af højere Grad.

Før eller ved Skoleaarets Slutning udgik af tredje Klasse Andreas Hansen, af anden Klasse Carl Leifer, Ove Hoff (Borgerdydsskolen paa Christianshavn), Georg Grøn (Roeskilde Kathedralskole), af første Klasse Nicolai Kinch (Ribe Kathedralskole), Ludvig Biering (Roeskilde Kathedralskole) og af

Forberelsesklassen Henrik Kaas (Odense Kathedralskole), Adolf Matthiessen (Roeskilde Kathedralskole) og Holger Nielsen.

Ved Optagelsesprøven kom 24 nye Disciple til, saa at Herlufsholm begyndte Skoleaaret 1879—80 med 110 Disciple og 8 skolesøgende. I Aarets Løb er en skolesøgende optaget som Discipel.

I Skoleaaret ere udmeldte: af første Klasse Viggo Schaumburg, Holger Noach og Victor Bøttern, af Forberedelsesklassen Gustav Claussen (ny).

Skolen tæller saaledes ved Maj Maanedes Udgang 107 Disciple samt 7 skolesøgende, som her opføres efter den Plads, de indtage i Klasserne efter Gjennemsnitsnummeret i Aarets første 8 Maaneder, VI og V Klasse efter Udfaldet af Halvaarsprøven. Faderens Stand er anført i Parenthes. De nyoptagne Disciple betegnes med *; deres Fødsels-Aar og -Dag ere tilføjede. De skolesøgende Disciples Numere ere satte i firkantet Parenthes.

Dimittenderne.

1. Christian Bærentsen (Handelsmand B. paa Færøerne).
2. Hans Pedersen (Bolsmand P. i Bendslev).
3. Christian A. Jensen (Kjøbmand J. i Haderslev).
4. Giøde Giødesen (Kapitain G., R. af Db. i Kjøbenhavn).
5. L. Martin M. Christensen (Proprietær C. i Frankrig).
6. Christen J. Lange (afd. Sognepræst L.).

7. Hans B. Jansen (Kammerassessor, Toldforvalter J. i Assens).
8. Asmus S. Askov (Skrædermester A. i Aabenraa).
9. Hjelmur Lind (Herredsfoged L. i Hjørring).
10. Vilhelm K. Leifer (Exam. juris L., Herredsfuld­mægtig i Nykjøbing p. F.).

V Klasse.

1. Christian Blom (afd. Herredsfuld­mægtig B.).
2. Stephan P. C. Nandrup (Kjøbmand N. i Næstved).
3. Vilhelm J. M. Øhlenschläger (Sognepræst Ø. i Sørbymagle).
4. Valdemar Vilstrup (Provst V. i Bjerregrav).
5. Arne J. Poulsen (Sognepræst P. i Karleby paa Falster).
6. Mathias Friderichsen (Borgmester F., R. af Db., i Vordingborg).
7. Johannes B. Brøchner (afd. Professor B., Dr. philos.).
8. Axel G. V. Petersen (Konsul, Kjøbmand P. i Holbæk).
9. Georg F. L. Sarauw (Forstraad S. paa Peters­værft, Vordingborg).
10. Jens J. Eschen (Toldkontrollør E. i Faxe).
11. Carlo V. H. S. Gyldenfeldt (afd. Kapitain G.)*).

IV Klasse.

1. L. Peder Larsen (Smedemester L. ved Skovs­gaard).

---

*) indtager denne Plads paa Grund af Sygdom.

2. Christian D. T. Saugman (Godsforvalter S. paa Corselitse).
3. F. C. Georg Frisch (afd. Proprietær F.).
4. Frederik Knudsen (afd. Jernbane-Entreprenør K.).
5. P. Louis Jørgensen (Overlæge J., R. af Db., i Helsingør).
6. Vilhelm A. Wille (afd. Billedskjærer W.).
7. Georg P. U. Wilhjelm (Godsejer W. til Orenæs, Falster).
8. Johannes J. V. H. Find (Sognepræst F. i Allerslev).
9. Ove G. T. Rostrup (Cand. polyt., Seminarie-lærer R. i Skaarup).
10. Henry V. Jastrau (Kapitain J., Slotsforvalter paa Fredensborg, R. af Db.).
11. Thomas R. Segelcke (Brænderiejer S. i Hjørring).
12. Peter L. Ingerslev (prakt. Læge I. i Præstø).
13. Jacob Jacobsen (Boghandler J. i Thorshavn, Færøerne).
14. Henrik C. Petersen (Sognepræst P. i Gudbjerg).
15. Carl C. S. Christensen (Skolelærer C. i Sner-tinge).
16. T. William Schwarz (Sognepræst S. i Vitten, Jylland).
17. Viggo Tutein (Proprietær T. til Høgholt).

III Klasse,

1. Martin C. Schamby (afd. Skibstømrer S. i Ærøskjøbing).

2. Niels H. Claussen (Proprietær C. til Rosendal ved Hobro).
3. Holger R. H. Jacobæus (Proprietær, Cand. juris J. til Appelsbjerg, Fuglebjerg).
4. Christian P. E. Sarauw (Broder til Nr. 9 i femte Klasse).
5. Carl G. G. Jørgensen (Godsejer J. til Tiselholt, Fyen).
- 6*. Peter G. Christensen (Møller C., Borbjerg Mølle), f. 20. Juni 1863.
7. Aage Mørck (afd. Kjømand M.).
8. Valdemar Boberg (afd. Sognepræst B.).
9. Olaf Lange (Sognepræst L. paa Fæmø).
10. H. Ditlev Fabricius (Forpagter F. paa Friheden, Valby).
11. Jacob S. Hansen (Kjøbmand H. i Holbæk).
12. Jens O. C. Bayer (afd. Vinhandler B.).
- [13]. Einar Hallager (Godsforvalter H. paa Herlufsholm).
14. Alexis Michelsen (afd. Kapitein M. i Søetaten).
15. Anton K. N. Abrahamsen (Skolelærer A. i Vaabensted, Maribo).
- [16]. Herman A. Hertz (Forpagter H., Økonom paa Herlufsholm).
17. Peter B. Smith (Proprietær S. i Hoptrup, Haderslev).

II Klasse.

1. Immanuel J. Nansen (Pastor N. i Næstved).
2. J. I. Halgreen (Dyrlæge H. i Holbæk).

- [3]. Holger Forchhammer (Skolens Rector):
4. Axel J. Hansen (kgl. Skovrider, Forstraad H. paa Dæmpegaard, Lillerød).
  - 5*. Azur M. Levin (Distriktslæge L. i Farsø, Løgstør), f. 17. Maj 1865.
  6. Erik Møller (Hotelforpagter M. i Sæby, Jylland).
  7. Chr. Ludvig Ernst (afd. Proprietær E.).
  8. G. U. Frederik J. West (forhenværende Skolebestyrer W. i Haderslev).
  9. F. Carl C. J. Dragsted (Postmester D. i Frederikshavn).
  10. Poul C. V. Brohm (Forpagter B. paa Bavelse).
  - [11]. Axel A. Mossin (Adjunkt M. paa Herlufsholm).
  12. Axel Rasmussen (afd. Godsforvalter, Cancelliraad R.).
  13. N. Ferdinand Eschricht (Overlæge E., Farum, R. af Db.).
  14. Vilhelm Munck (Sognepræst M. til Herlufsholm).
  15. Gutzon P. Münster (afd. Forpagter M.).
  16. F. Adolf Weeke (Kjøbmand W. i Næstved).
  17. Hjalmar V. Nielsen (afd. Kaptejn N.).
  18. Victor C. Hofman-Schmidth (afd. Proprietær Hofman-Schmidth).

I Klasse.

- 1*. Henrik A. C. Madsen (Kjøbmand M. i Næstved), f. 9. Octbr. 1867.
2. Jens R. Jensen (Gaardejer J., Taastrup pr. Holbæk).

3. Axel L. T. Øhlenschläger (Broder til Nr. 3 i femte Klasse).
4. Johannes Munck (Broder til Nr. 14 i anden Klasse).
5. N. Christian Lunding (Cand. juris, Assistent L. i Kjøbenhavn).
6. Viggo G. Holm (afd. Kapitain i Søetaten H.).
7. Axel E. Fick (Hørkræmmer F. i Kjøbenhavn).
8. J. Ferdinand Jørgensen (Proprietær J. til Sønderkov, Hjørring).
9. August F. Levinsen (Godsforvalter L. paa Rosenvold ved Vejle).
10. N. Kristian Kristensen (Skolelærer og Kirkesanger K. i Draaby ved Æbeltoft).
11. Svend Simesen (Landinspektør S. i Kjøbenhavn).
12. Holger Kietz (prakt. Læge K. i Varde).
- 13*. Niels Peter Ernst (Broder til Nr. 7 i anden Klasse), f. 1. Marts 1868.
- 14*. K. Valdemar Rosenstand (Distriktslæge R. i Maribo), f. 19. April 1867.
15. Kai Chr. M. C. N. Brockdorff (afd. Dyrlæge B.).
16. Hans D. C. Boeck (Inspektør B. i Holbæk).
17. Karl R. L. Ørnstrup (afd. Apotheker Ø.).
18. Frederik D. Løwener (afd. Grosserer L.).
19. Harald V. Arnesen-Kall (Adoptivmoder, Frøken B. Arnesen-Kall).
20. C. Theodor H. Borries (Kjøbmand B. i Helsingør).
21. Kristian A. J. Mogensen (Godsforvalter M. paa Lilliendal, Præstø).

- 22*. Christian A. S. Petersen (Broder til Nr. 14 i fjerde Klasse), f. 8. April 1867.

Forberedelsesklassen,

- 1*. Otto C. Krogh (Gaardejer K., Snesev, Førselev), f. 27. Septbr. 1867.
2. Charles F. E. v. Meyeren (Lieutenant, Telegrafsekretær v. M. i Kjøbenhavn).
- 3*. Frederik J. H. Olsen (afd. Professor, Rektor O.), f. 4. Februar 1869.
4. Francisco H. Langgaard (Apotheker L. i Campinas i Brasilien).
- 5*. Emil H. Schebye (Landinspektør S. i Maribo), f. 8. April 1868.
- 6*. Knud F. Hoffman (Organist H. i Næstved, Musiklærer paa Herlufsholm), f. 8. Februar 1868.
- 7*. Rose D. F. Fugl (Kapitain i Sætaten F.), f. 28. Oktober 1868.
- 8*. Otto A. H. Moltke (Oberst i Artilleriet M., R. af Db.), f. 3. Juni 1868.
- 9*. Johan C. Sander (Kjøbmand S. i Næstved, R. af Db.), f. 30. September 1868.
- [10]*. Axel V. Hallager (Broder til Nr. 13 i tredje Klasse), f. 27. Juli 1867.
- 11*. Vilhelm F. J. S. Dahl (Grosserer D. i Kjøbenhavn), f. 6. Juli 1868.
- 12*. Emil Qvistgaard (afd. Boghandler Q.), f. 14. Maj 1868.
- 13*. Georg A. Lange (Docent L., R. af Db.), f. 29. April 1869.

- [14]*. Einar Forchhammer (Broder til Nr. 3 i anden Klasse), f. 19. Juni 1868.
- 15*. J. Frederik Fabricius (Broder til Nr. 10 i tredje Klasse), f. 4. Februar 1868.
- 16*. Sophus N. Stub (Stationsforstander S. i Næstved), f. 20. Oktober 1868.
- 17*. A. Erhard Hansen (Broder til Nr. 4 i anden Klasse), f. 12. December 1868.
- 18*. Einar Tutein (Broder til Nr. 17 i fjerde Klasse), f. 4. Juni 1868.
- [19]*. Gustav G. G. Grüner (Hofjægermester G. til Ravnstrup, R. af Db. og Dbm.), f. 13. Aug. 1868.

Det aarlige Kontingent for en Discipel paa Herlufsholm er 480 Kroner som Vederlag for Undervisning, Bolig, Kost, Vask, Belysning og Brændsel, i Sygdomstilfælde Lægehjælp og Medicin.

Nye Disciple optages ikke i Skoleaarets Løb. **Anmeldelser om Aspiranter** til de Pladser, der blive ledige ved Slutningen af Skoleaaret, indsendes til Stiftelsens Forstander, Hs. Excell. Gehejmerraad Hall, inden Udgangen af Maj Maaned; foruden Drengens fulde Navn og Fødselsdatum maa deri opgives, hvad han har læst, og hvilken Klasse han forberedes til. Kommer han fra en anden Skole, maa Vidnesbyrd fra denne medfølge.

Der turde være Anledning til at gjøre Forældre og Værger opmærksomme paa, at Udmeldelser altid maa tilstilles Rektor inden Udgangen af den Maaned, hvori Disciplen skal forlade Skolen; for enhver Discipel, der ikke er udmeldt inden den Iste i en Maaned, maa denne Maanedes Kontingent betales. Udmeldelser i Juleferien bør altsaa tilstilles Rektor inden December Maanedes Udgang og i Sommerferien inden Juli Maanedes Udgang.

Skolen og Opdragelsesanstalten.

Herlufsholms Skole er ingen Realskole; naar en Discipel ikke er bestemt til at studere, er hans Plads ikke her. For dog at komme de Forældre imøde, som ikke ønske at skifte Skole for en ganske kort Tid, men ville afslutte Disciplens Skolegang med Konfirmationen, er der indrettet et Realkursus i anden Klasse, saaledes at der i Latintimerne gives Undervisning i Dansk, Tydsk, Regning, Skrivning og Tegning; men Skolen paatager sig ikke at føre denne Undervisning ud over den ene Klases — anden Realklasses — Grændser. — I Aar har denne Undervisning ikke været benyttet.

Undervisningen er forøvrigt beregnet paa fuldstændig Gjennemførelse af begge de ved Lov af 1ste April 1871 fastsatte Retninger for den lærde Skole, den mathematisk-naturvidenskabelige og den sproglig-historiske. Skolen bestaar saaledes foruden Forberedelsesklassen af 6 etaarige Klasser (I—VI). Af de

10 Dimittender have de 4, af V Klasse 2, af IV Klasse 5 og af III Klasse, hvor Adskillelsen indtræder, 4 Disciple valgt den mathematisk-naturvidenskabelige Retning.

Hebraisk have i Aar tre (to) Disciple af 5te Klasse læst.

Med to Disciple af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, en af VI og en af V Klasse, har jeg i dette Skoleaar læst **Latin**, saaledes at de dels have deltaget i den kursoriske Læsning med V Klasse (Cæsars galliske Krig Bog 1 og 2 og 5te Bog af Ciceros Verrinske Taler), dels i en særskilt Time statarisk gennemgaaet Ciceros Cato major og nogle Ode af Horats.

Gymnastik, Svømning og Skydning er øvet paa sædvanlig Maade. Ved Skoleaarets Slutning vare samtlige Disciple Svømmere.

Elevantallet paa **Snitteskolen** har i Skoleaaret 1879—80 været: 38 i Oktober, 46 i November, 46 i December, 31 i Januar, 23 i Februar, 22 i Marts. De fire Fripladser have været tildelte Disciplene V. Halgreen, A. Rasmussen, J. Jensen og K. Kristensen. Undervisningen i Snedkerarbejde er bleven benyttet af 7 Disciple.

I indeværende Skoleaar have Fagene været fordelte paa følgende Maade:

	Ugentlig.
Rektor Forchhammer Latin i VI. og V.	
Klasse	16 Timer
Overl., Inspekt. Leth Dansk i III, II og I	8 —
Overl. Kielsen Græsk i VI og V, Latin i I	18 —
Overl. Neergaard Hebraisk i V, Natur- historie i IV—I samt Fbkl., Geografi i IV—I	19 —
Adj. Mossin Mathematik i II og I, Na- turlære i VI S og V S, Historie i IV, III og II	21 —
Adj. Hoff Dansk, Engelsk og Oldnordisk i VI og V, Dansk i IV, Tydsk i III og II, Historie i I og Fbkl.	23 —
Adj. Hasselager Historie i VI og V, Græsk i IV og III, Latin i IV	25 —
Adj. Petersen Naturlære i VI M, V M, og Chemi i IV, Mathematik i VI M, V M, IV og III, geometrisk Tegning i VI M, V M, IV og III	31 —
Adj. Markman Fransk i III og I samt (med Assistenten) Gymnastik m. m. i alle Klasser	25 —
Adj. Skeby Fransk i VI, V, IV, II og Fbkl., Naturlære i IV og III	24 —
Adj. Jensen Religion i III—I og Fbkl., Dansk og Regning i Fbkl.	16 —

Konst. Adj. Bruun Tydsk i IV, I og Fbkl.	Ugentlig.
Latin i III og II, Geografi i Fbkl.	25 —
Tegnel. Bertelsen Skrivning og Tegning i II—I og Fbkl.	10 —
Organ. Hoffman Sang i hele Skolen	4 —

I Sangundervisningen deltagte alle de Disciple, der have Stemme, stemmevis en Time om Ugen; Løverdag Eftermiddag Kl. 5—6 holdes Fællessang.

I særskilte Timer (20 om Ugen) giver Skolens Musiklærer, Organist Hoffman, Undervisning i Instrumentalmusik til de Disciple, der ytre Lyst og Anlæg i denne Retning og tidligere have modtaget Undervisning deri.

Fagenes ugentlige Timetal i de forskjellige Klasser ses af følgende Tabel:

	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Fbkl.
Dansk (Oldnordisk)	4 (1)	4 (1)	2 (1)	2 (1)	2	3	4
Latin	8	8	8	7	8	6	—
Græsk	6	6	5	5	—	—	—
Fransk	(1)2(2)	4 (1)	2	3	3	4	5
Tydsk	—	—	2	2	2	2	4
Engelsk	2	2	—	—	—	—	—
Religion og Bibelhist.	1	1	—	2	2	2	2
Historie	4	3	2	2	2	2	2
Geografi	—	—	2	1	2	2	2
Mathematik og Regning	(8)	(8)	5	5	5	4	4
Naturlære	3 (5)	3 (5)	(3)	(2)	—	—	—
Naturhistorie	—	—	2	2	2	2	2
Skrivning	—	—	—	—	1	2	3
Tegning	(2)	(2)	(1)	(2)	1	1	2
Sang	2	2	2	2	2	2	2
Gymnastik osv.	3	3	3	3	3	3	3
Sum	36.	36.	35.	36.	35.	35.	35.
(Hebraisk		2)					

VI og V og de af IV, der have deltaget i Religionsundervisningen, have været forenede i samme Time hos Pastor Munck, VI M og V M i de 5 Naturlæretimer og 4 Matematiktimer, en Fransktide samt Dansktime. Hele VI og V have været forenede i 1 Dansktime samt i Gymnastiktimerne; Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning i begge Klasser have haft en fælles Dansktime. Timerne i geom. Tegning have været fælles for VI, V og III.

Oversigt

over Skolens Arbejde fra 15de August 1879 til Juli 1880.

Dansk (Svensk; Oldnordisk).

IV Kl. Den danske Literaturhistorie fra Holberg til Heiberg. Særtimen benyttet dels til Svensk samt til en Udsigt over den norske Literatur med Oplæsning af Digterværker, dels til at gennemgaa udvalgte Afsnit af Ethiken efter Martensen. 15 Stile.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog forfra til S. 107. Sammes Formlære.

V Kl. I den ene ugentlige Time dansk Literaturhist. fælles med VI Klasse; efter Pintse har Klassen haft Timen alene og er naaet til vor Tid. 16 Stile. — Svensk efter Hammerichs Læsestykker.

Den ugentlige Time med Disciplene i VI og V Klasse af den math.-naturv. Afdeling

benyttet dels til Læsning af udvalgte Digterværker af Shakespeare og af den danske og norske Literatur, dels til Retskrivnings-Øvelser.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog S. 1—35. Sammes Formlære.

- IV Kl. Der er givet en Oversigt over Literaturhistorien indtil 1800; navnlig er der dvælet ved Kæmpeviserne og den Betydning, de have havt for Literaturen lige indtil vore Dage. Dertil har ogsaa Oplæsningen mest knyttet sig. Fremsigelse af udenad lærte Digte, hvortil for en Del de literærhistoriske Oplysninger ere knyttede, samt Oplæsning af Disciplene. Klassen har skrevet 2 Stile om Maaneden. Den ugentlige Særtine med den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling er benyttet til Oplæsning af Odysseen og Iliaden.
- III Kl. Den nordiske Mythologi er gjenemgaaet, dels ved Oplæsning, dels ved Fortælling. Oplæst for Klassen: den største Del af Nordens Guder samt nogle Sagaer. I den særlige Time med Mathematikerne er den græske Mythologi gjenemgaaet, dels ved Oplæsning, dels ved Fortælling; der er desuden forelæst 4 Sange af Iliaden samt udvalgte Stykker af Herodot. Klassen har skrevet 25 Stile.
- II Kl. Den ene ugentlige Time har været anvendt til Stil; Klassen har skrevet 32 Stile, mest af beskrivende og fortællende Indhold, en-

kelte Gange Oversættelser fra Tydsk og Fransk; den anden Time er brugt til prosaisk og poetisk Læsning, samt til Indøvelse af Grammatiken, Retskrivningen og Skilletegneses rette Brug.

I Kl. Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog, 6te Afdeling, er benyttet til Oplæsning og Analyse; Bojesens Sproglære til § 57 er læst og repeteret, og endel Digte ere lærte udenad. Korklæsning er jevnlig benyttet. Klassen har skrevet 45 Stile, de fleste have været Diktatstile; desuden lette Oversættelser fra Tydsk og Gjenfortællinger.

Fbkl. Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog, 3die Afdeling, er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Bojesens danske Sproglære indtil § 57. Nogle Digte ere lærte udenad efter Læsebogen. I Almindelighed ere 2 Stile om Ugen, dels efter Diktat, dels Gjengivelser af Smaafortællinger, skrevne paa Klassen.

Latin.

VI Kl. Dimittenderne opgive: Ciceros Tusculaner 1ste Bog og Senecas Consolatio ad Marciam, Ciceros Taler pro Milone og pro Ligario, Livius' 31te Bog, Tacitus' Annaler S. 95—144 i Bricka's og Thomsens Udvalg, Udvalg af Horats' Oder, Brevene med ars poetica, Virg. Æneide 1ste og 2den Bog. Kursorisk er i

Aarets Løb læst Livius' 34te Bog og femte Bog af Ciceros Tusculaner.

Gjennemgaaet Tempus- og Moduslæren i Madvigs Grammatik, Tregders Literaturhistorie og Bojesens Antiquiteter, skrevet en Version om Ugen.

- V Kl. Ciceros Cato major, Ciceros anden og fjerde Catilinariske Tale samt Talerne pro Dejotaro og pro Ligario, Livius' 33te Bog, Virgils Æneide 3die og 4de Bog, Udvalg af Horats' Oder, og, kursorisk, 1ste og 2den Bog af Cæsars galliske Krig samt 5te Bog af Ciceros verrinske Taler. Efter Madvigs Sproglære Formlæren og Kasuslæren. 1 Version om Ugen, skreven paa Klassen.
- IV Kl. Ciceros Tale pro S. Roscio Amerino, Cæsars galliske Krig 5te Bog, Livius' 30te Bog, Kap. 24 til Enden, og c. 800 Vers af Ovids Metamorphoser efter Blochs Udvalg (Phaethon, Pyramus og Thisbe samt Ceres). Madvigs forkortede Sproglære repeteret. En Stil ugentlig paa Klassen.
- III Kl. 5te Bog af Cæsars galliske Krig, Ciceros 1ste Catilinariske Tale og 205 Vers af Ovids Metamorphoser (Io og Europa). Madvigs forkortede Sproglære, Bøjnings- og Kasuslæren samt det vigtigste af Tempus- og Moduslæren. 1 Stil om Ugen, alle skrevne i Klassetimerne; desuden er en ugentlig Time

anvendt til mundtlig Oversættelse efter Iversens Stiløvelser.

- II Kl. 3die Bog og de 19 første Kap. af 4de Bog af Cæsars galliske Krig med Benyttelse af Bruuns Hjælpebog. Forchhammers Stiløvelser med det tilsvarende i Grammatiken. Formlæren repeteret. 1—2 Stile om Ugen, skrevne i en af Klassetimerne.
- I Kl. Forchhammers Læsebog til den 10de Fabel er læst; det Tilsvarende af Bøjningslæren efter Madvigs Sproglære. 40 Stile, bestaaende af Exempler, dannede efter Læsebogen, er skrevne paa Klassen.

Græsk.

- VI Kl. Dimittenderne opgive: Odysseens 1ste, 2den og 3die og Iliadens 1ste, 6te og 9de Bog, af Tregders Anthologi 300 Vers, Herodots 3die Bog Kap. 39—60, 120—25 og 139—149, 6te Kap. 121—40, 7de Kap. 172—239 og 8de Kap. 21—25 og 137—144, Bergs Udvalg af Thukydid S. 2—17, 52—61 med Forbigaaelse af Kap. 13 og 14, og 80—85, Platons Sokrates' Apologi og Euthyphron, Thriges Udvalg af Platon S. 27—31, 52—55 og 84—98 og Demosthenes' 1ste og 2den Tale mod Philip.
- V Kl. Odysseens 4de, Iliadens 1ste og 9de og kursorisk, Odysseens 6te, 7de og 11te, Bergs Udvalg af Thukydid S. 2—16 og 61—80. En-

kelte Dele af Bergs Formlære og 4de Kapitel af Tregders Mythologi.

- IV Kl. Xenophons Anabasis 1ste Bog. Homers Odyssee 6te og 7de Bog. De 3 første Kapitler af Tregders Mythologi. Bergs Formlære.
- III Kl. Bergs lille Forskole til Læsning af Græsk og de tilsvarende Afsnit af Bergs Formlære. Xenophons Anabasis 2den Bogs 1ste og 2det Kapitel.

Fransk.

- VI Kl. Baruël og Michelsen, Franske Prosastykker (150 S.) Kursorisk: 500 S. Matematikerne have foruden Øvelser i Oversættelse fra Dansk til Fransk tillige gennemgaaet extempore Molière, Les fourberies de Scapin og Le médecin malgré lui samt sammen med Matematikerne af V Kl. enkelte Stykker af Sicks Læsestykker II. Garrigues' Sproglære med en Del Forbigaaelser. J. Pio, Franske Ord til Udenadslæren. De Sproglige have skrevet 2 Stile om Ugen.
- V Kl. Baruël og Michelsen, Franske Prosastykker, 150 S. Kursorisk: 450 S. Garrigues' Sproglære med en Del Forbigaaelser. J. Pio, Franske Ord til Udenadslæren. 1 Stil om Ugen.
- IV Kl. Af Sicks Læsebog for de højere Klasser 70 Sider; kursorisk er læst 220 S. af Dumas,

Histoire de Napoléon. Garrigues' Sproglære, Formlæren.

- III Kl. Af Sicks franske Læsebog for de højere Klasser er læst 73 Sider. Mérimée, Colomba. Garrigues' Formlære. 1 Stil om Ugen; Sicks Materialier, 15 Stykker.
- II Kl. Af Pios Læsebog for Mellemklasserne er læst 64 Sider. Garrigues' Formlære. 24 Stile. Sicks Materialier I., 10 Stykker.
- I Kl. Af Pios Læsebog for Mellemklasserne er læst 58 Sider. Formlærens Skema efter Garrigues. En Stil om Ugen samt 30 Stykker af Sicks Materialier.
- Fbkl. Af Pios Lærebog for Begyndere er læst 50 Sider med tilsvarende Formlære. En Stil om Ugen.

Tydsck.

- IV Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 158—175, 226—230, 280—291, 297—320, Jürs & Rungs Deutsche Dichter S. 46—67, 69—72, 98—110, 126—135, 136—146, 150—153, 166—170 med Forbigaaelse af nogle Digte. Extemporallæsning, især i den sidste Maaned. Det vigtigste af Simonsens Syntax. Maanedlig opgivet c. 100 Sider Udenomslæsning.
- III Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 158—92, 205—218; af den poetiske Del 17 større og mindre Digte, hvoraf 9 udenad; af til Extemporallæsning; des-

uden har hver Discipel maanedlig læst 30 Sider efter frit Valg. Hele Ankjærs Formlære repeteret.

II Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 123—185, Jürs og Rungs Materialier St. 83—91 med Forbigaaelse af adskilligt. Repeteret hele Ankjærs Formlære.

I Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 10—19, 21—27, 49—60, 79—90. Jürs & Rungs Materialier: Stykkerne 56—60, 62, 66, 70, 74, 77 og 78 med Forbigaaelse af en Del Sætninger; af og til Stil efter samme Bog. Grammatik efter Ankjærs Formlære.

Fbkl. Listovs Elementarbog S. 66—98. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 1—19. Jürs & Rungs Materialier: Stykkerne 25—28, 30—43, 51—54 som mundtlig Stil; i Gjennemsnit 2 skriftlige Stile om Maanedens. Det vigtigste af Ankjærs Formlære.

Engelsk.

VI Kl. Der opgives: Listovs Engl. Reader S. 21—105; af Løkkes Engelsk Læsebog for Mellemlasserne 70 Sider.

V Kl. Listov, The English Reader S. 1—62; 30 af de danske Stykker. Rosings Grammatik.

Hebraisk.

V Kl. Genesis Kap. 1—9 ere oplæste, oversatte og analyserede. Af Whittes Grammatik: det vigtigste af Formlæren.

Religion.

- VI, V (og IV) Kl. Gjennemgaaet sidste Halvdel af Lukas' Evangelium og fortalt af Kirkens ældre Historie om Apostelen Paulus, Cyprian, Katakomberne i Rom, Constantin den Store og Julian, Munkevæsenet, Athanasius, Basilius Magnus og Gregor af Nazianz, Augustinus, Kirkens Forfatning og Pavemagtens Udvikling.
- III Kl. Balslevs Katekismus. Assens' mindre Lærebog i den bibelske Historie. Nogle Psalmer.
- II Kl. Assens' mindre Lærebog i den bibelske Historie S. 138—75 (Bogen ud). Af Balslevs Katekismus: Anden og tredie Trosartikel, Faderovor, Daabens Sakrament. Nogle Psalmer.
- I Kl. Balslevs Katekismus: De ti Bud og den første Trosartikel. Assens' mindre Lærebog i den bibelske Historie S. 83—127. Nogle Psalmer.
- Fbkl. Assens' mindre Bibelhistorie S. 1—82. Nogle Psalmer.

Historie.

- VI Kl. Dimittenderne opgive: Verdenshistorien og Nordens Historie i den nyere Tid efter Thriges og Blochs Lærebog, Nordens Historie i Middelalderen efter Blochs mindre Lærebog (med Tilføjelser).
- V Kl. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie. Blochs Middelalderens Historie S. 1—98.
- IV Kl. Efter Blochs Lærebog i Historie til Brug for Realskoler: Den nyere Historie S. 139—229, samt Repetition af Nordens Historie.

- III Kl. Efter Blochs Lærebog: Den nyere Historie S. 1—139.
- II Kl. Blochs Middelalderens Historie S. 95—223 (Bogen ud).
- I Kl. Blochs Oldtidens Historie S. 1—94.
- Fbkl. Kofods fragmentariske Historie fra Folkevandringen indtil den franske Revolution (med Forbigaaelse af Stykkerne af Danmarks Historie).

Geografi.

- IV Kl. Erslevs Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 2).
- III Kl. Samme Lærebog: Havets og Landets Fordeling, Afrika, Amerika og Australien.
- II Kl. Samme Lærebog: Frankrig, de britiske Øer, Sydeuropa og Asien.
- I Kl. Samme Lærebog: forfra indtil Frankrig.
- Fbkl. Erslevs mindre Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 4).

Mathematik og Regning.

- VI Kl. Den math.-naturv. Afd. Dimittenderne opgive: Julius Petersens Arithmetik og Algebra, Geometri, Trigonometri, analytisk Geometri og Stereometri.
- V Kl. Julius Petersens Stereometri og Trigonometri samt analytisk Geometri til Elipsen. Fire Hjemmeopgaver om Ugen.
- IV Kl. Steens Algebra: Brudne Exponenter, Logarithmer, exponentielle Ligninger og Rentes-

regning, samt Repetition af Proportioner, Potens, Rod, Decimalbrøk og Ligninger. Petersens Geometri fra Arealer indtil Enden. Hele Bogen er repeteret. Skriftlige Øvelser paa Klassen, men ikke hjemme.

Til mundtlig Examen opgives: Steens Algebra fra Rod indtil Enden og Petersens Geometri.

- III Kl. Steens Algebra 25,2 til 32, 45 til 57, 61, 63—65, 70—72, og efter Diktat Polynomiers Division og Forkortning. Julius Petersens Geometri 75—79, 80—87 og fra Opgave 64 til § 108. Mange skriftlige Øvelser paa Klassen, men ikke hjemme.
- II Kl. Efter Steens Algebra forfra til S. 35 og mundtlig Kvadratroduddragning af Tal. Julius Petersens Plangeometri forfra til § 80 med Forbigaaelse af de §§, der handle om regulære Polygoner. Mange skriftlige Øvelser paa Klassen og hjemme.
- I Kl. Steens Elementær Arithmetik samt Ligninger af første Grad. Øvelser i Regning med Bogstaver og Tal.
- Fbkl. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlasserne er benyttet til Indøvelse af Brøkgregning og Reguladetri i hele og brudne Tal. Af og til Hovedregning.

Naturlære.

- VI Kl. Den sproglige Afdeling: Dimittenderne op-

give: Holtens Naturlære, undtagen Lyslæren, og Jørgensens Astronomi med flere Forbigaaelser og Tilføjelser.

Den math.-naturv. Afd.: Dimittenderne opgive: Den mekaniske Physik efter Ørsted, Optiken og den kemiske Physik samt Meteorologien efter Müllers „Grundriss der Physik“. Af Lysets Interferens er der dog kun medtaget ganske lidt. Jørgensens Astronomi.

- V Kl. Den sproglige Afdeling: Schmidts Physik S. 1—83 og 94—177. Jørgensens Astronomi indtil det Kopernikanske System incl.

Den math.-naturv. Afd.: Den kemiske Physik og Meteorologien efter Müllers Grundriss, samt Jørgensens Astronomi.

- IV Kl. Efter Schmidts Naturlære §§ 1—42, 127—84. Dog ere de vanskeligste Ting forbigaaede. Jespersens Chemi.
- III Kl. Efter Schmidts Naturlære §§ 32—112 med enkelte Forbigaaelser.

Geometrisk Tegning.

- VI Kl. Planer, givne ved deres Spor. Skjæring mellem Legemer og vilkaarlige Planer.
- V Kl. Projektioner af de simpleste Legemer samt deres Skjæring med Planer, vinkelrette paa en af Projektionsplanerne.
- IV Kl. Kongruente, symmetriske, ligedannede Figurer, Figurers Forvandling. Maalestokke.
- III Kl. Der er indøvet de simpleste geom. Konstruktioner, regulære Polygoner, Ovaler og Spiraler.

Naturhistorie.

- IV Kl. Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2. — Vau-
pells Botanik.
- III Kl. Samme Lærebøger: fra Edderkopperne Bo-
gen ud; de enkimbladede, nøgenfrøede og
blomsterløse Planter, desuden Læren om
Plantens Sammensætning og Liv.
- II Kl. Samme Lærebøger: fra Benfiskene indtil
Edderkopperne (Side 162—210); de tokim-
bladede Planter.
- I Kl. Samme Lærebøger: fra Krybdyrene indtil
Benfiskene; desuden de almindelige fysiolo-
giske Forhold hos Bendyrene; den botaniske
Formlære.
- Fbkl. Lützens Lærebog: Menneskets Benbygning,
Pattedyrene og Fuglene med Forbigaaelse af
de fysiologiske Forhold.

Stipendierne.

For Skoleaaret 1879—80 have

a. **Stiftelsens Gratistpladser** (fuldstændig Fri-
tagelse for Kontingent) været tildelte Disciplene A.
Askov, H. Lind, Chr. Blom, V. Øhlenschläger,
M. Friderichsen, P. Larsen, F. Knudsen, G.
Frisch, V. Wille, J. Jacobsen, M. Schamby
og V. Boberg.

b. de Resenske Gratistpladser C. Bærentsen og H. Pedersen.

c. den Rønnenkampske Gratistplads (for en Slesviger) C. Jensen.

d. Stiftelsens halve Gratistpladser (det aarlige Kontingent 240 Kr.) H. Jansen, Chr. Lange, C. Gyldenfeldt, V. Vilstrup, A. Petersen, J. Eschen, C. Christensen, C. Saugman, O. Rostrup, P. Ingerslev, O. Lange, N. Claussen, D. Fabricius, A. Abrahamsen, A. Rasmussen, P. Smith, J. Bayer, A. Mørck, V. Halgreen, G. Münster, S. Simesen, Chr. Lunding og extraord. Knud Hoffman.

Ansøgninger om Gratistpladser for Disciple her i Skolen maa indgives til Stiftelsens Forstander inden hvert Aars 1ste August.

De to **Universitetsstipendier** paa 300 Kroner i 3 halvaarlige Portioner have iaar været tillagte Studenterne G. Forchhammer og G. Tryde.

De to **Meyerske Examens-Præmier**, hver paa 60 Kroner, tilkjenndtes for Aaret 1879 Disciplene Chr. Bærentsen og H. Pedersen*).

Det grevelig **Moltkeske Skolestipendium** for kgl. Embedsmænds Sønner, 4 Portioner paa 50 Kr. halvaarlig, uddeltes i Decembertermin 1879 til A. Poulsen, I. Nansen, Chr. Lange og O. Rostrup.

Det grevelig Moltkeske Universitetsstipendium

---

*) Desuden tilkjenndtes der efter Hovedexamen Disciplene P. Larsen, M. Schamby, Chr. Sarauw, V. Boberg, I. Nansen og V. Halgreen en mindre Bogpræmie.

for kgl. Embedsmænds Sønner (200 Kr. halvaarlig, delt i to eller tre Portioner) blev for Decembertermin 1879 og Junitermin 1880 henlagte til

Rejsestipendiets Fond. Beløbet, 524 Kroner 16 Øre med paaløbende Renter, indestaar i Sparekassen for Nestved og Omegn.

Overlærer Albert Leths Legat har for Aaret 1880 været tillagt Student Tage Einar Schack.

Peter Eleon Rosenørns Legat (80 Kroner) har for Aaret 1879 været tildelt Discipel Chr. Bærantsen.

De videnskabelige Samlinger.

I Programmet for ifjor omtaltes det, at Seddel-skrivningen væsentlig var afsluttet og den hele Seddelmasse indsendt til Justitsraad, Overbibliothekar Bruun, for under hans Ledelse og Tilsyn at ordnes til Trykken. Denne Ordning er nu saavidt afsluttet, at Trykningen af selve Kataloget antages at kunne paabegyndes i de nærmeste Dage.

Forøgelserne i Skolens Samlinger ville nedenfor findes angivne.

I Skoleaaret 1879—80 har den **naturhistoriske Samling** faaet følgende Tilvæxt:

Ved Kjøb: Rhombus maximus.

Belone (ganske ung).

Axolotl (*Siredon mexicana*).
 Menobranchus lateralis.
 Proteus angvineus.
 En stor Hummer til Brug ved Undervisningen.
 Falco palumbarius.
 Podiceps minor.
 Perdix coturnix.

Ved Gaver:

fra Dr. A. Gad i Brasilien:

18 Kolibrier af forskellige Arter.

Rhampastos Temnichii.

Coracina scutata.

Pipra monachus & caudatus.

Tanagra tricolor.

Dacnis cyanomela.

Ardea scapularis & virescens.

Rallus variegatus med Unge.

Ortygometra cayennensis.

Phibalura flavifrons.

Caprimulgus megalurus.

Porphyrio martinica.

Trogon leucurus & atricollis.

Odontophora dentata.

Picus flavifrons.

En Del Insekter.

fra Stud. med. F. Langgaard:

Kranie af en Sapaju.

Kranie af en Flagermus.

fra Discipel F. Langgaard:

Kranie af et Flodsvin (Capybara).

En Del smukke Insekter.

fra Discipel H. B. Jansen:

Lestris pomarina jun.

fra Discipel O. Rostrup:

En Samling Blade, opklæbede paa Papir, til Oplys-

ning af Bladets Form, samlede med Flid og behandlet med Smag og Omhu.
 fra Godsejer, Cand. polyt. J. de Neergaard til Gunderslevholm:

En Jerichorose (*Anastatica hierochuntica*) fra det petræiske Arabien (Ørkenen E-Tih).

En Conchylie (*Trochus maximus*) fra Hidjas.

Hammen af en Slange (*Python natalensis*) fra Natal.
 fra Postmester Dragsted i Frederikshavn:

Gunellus vulgaris.

Agonus cataphractus.

Raja, species (2).

Syngnathus.

Ostracion cornutus.

En lille Skorpion.

Krabbe (Hyas?).

Nephrops norvegicus.

Eremitkrebs i forskjellige Sneglehuse.

Guldmus (*Aphrodite aculeata*) (2).

Havigle (*Pontobdella*).

Æolidia.

Solen gladius.

Echinus droebachiensis.

Spatangus.

Solaster paposus.

Ophiurus.

fra Konservator Conradsen:

Mus flavicollis.

fra Skovrider Wind:

Mus flavicollis.

Den **physiske Samling** har i det forløbne Skoleaar ikke faaet nogen væsentlig Forøgelse.

Skolens **Oldsagssamling** er blevet forøget ved en Samling Stensager fra Skaarup, givne af Discipel O. Rostrup, samt

tre brasilianske Stenredskaber, skjænkede af Dr. Gad i Brasilien. Lejlighedsvis er ogsaa Et og Andet erhvervet ved Kjøb.

Mønt- og Medaillesamlingen har ved Gave af Hs. Excell. Forstanderen erholdt den Medaille, der sloges i Anledning af Universitetets Jubelfest og ved Kjøb den, der sloges i Anledning af Gehejme-Konferentsraad Madvigs Jubilæum.

Bibliotheket er siden Juni Maaned f. A. forøget med følgende Bøger og literære Hjælpe midler; de med † mærkede ere tilsendte Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver fra Private.

- † Aar bog for Kbhavns Universitet m. m., indeh. Meddel. for 1864—71. Udg. af C. Goos. 2 H. Kbh. 1878.
- † — , indeh. Meddel. for 1877—78. Udg. af C. Goos. Kbh. 1879.
- Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Historie. Forts. Kbh. 1879—80.
- † Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. Forts. Kbh. 1879.
- † Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek Forts. Kbh. 1879
- Abrahams, A., og O. Arlaud, Franske Læsestykker. Udg. til Brug for Mellemlklasserne. Kbh. 1879.
- Afrem Syrer, Aandelige Digte. Overs. af T. S. Rørdam. Kbh. 1879.
- Alarcon y Mendoza, J. R., Den mistænkelige Sandhed. Komædie i tre Akter. Overs. af A. Richter. Kbh. 1879.
- Alexi, C., Das höhere Unterrichtswesen in Preussen. Gütersloh 1877.
- Arentzen, Kr., Adam Oehlenschläger. Literaturh. Livsbillede. Kbh 1879. 1 H. Forts.
- Arlaud, O., Bevingede Ord. De i det danske Tale- og Skriftsprog hyppigst anvendte Citater, samlede. Kbh. 1880.
- Aus der Petersburger Gesellschaft 4 Aufl. Lpz. 1875.
- Bärthold, A., Zur theologischen Bedeutung Sören Kierkegaards. Halle 1880.
- Baginsky, A., Handbuch der Schul-Hygiene. Berlin 1877. Fig.
- Barfod, Fr., Peter Andreas Fenger, en levnedstegning. Kbh. 1878. Portr. af Fenger.
- Beaumarchais, P. A. C., Oeuvres complètes. Paris 1809. 7 Bd. Tvl. Forf. Portr.
- Bjørnstad, J., Haandbog i Gymnastik for Seminarier og Skoler. Kristian. 1877.

- † Bloch, O., Om nogle Former af acut suppurativ Betændelse i de lange Rørknokler hos unge Individuer. Kbh. 1879.
- † Bokkenheuser, V., Om Salicylsyrens Indvirkning paa den akute Ledderevmatisme. Kbh. 1878. Tvl.
- Brandes, E., Dansk Skuespilkunst. Kbh. 1880. Fig.
- † — Ushas og Ushashymnerne i Rigveda. Kbh. 1879.
- Breve fra og til Chr. Winther. Udg. af F. L. Liebenberg. Kbh. 1879.
- Breve til og fra B. S. Ingemann. Udg. af V. Heise. Kbh. 1879.
- † Buntzen, J. E., Om Ernæringens og Blodtabets Indflydelse paa Blodet. Kbh. 1879. Tvl.
- * Catalogue de la collection de monnaies délaissée par L. Læssøe. Copenh. 1879.
- * Catalogue de la collection de monnaies du moyen-âge et de livres numismatiques délaissée par L. Læssøe. Copenh. 1879.
- Christensen, C., Hørsholms Historie fra 1305 til 1875. Kbh. 1879. Tvl.
- Cicero, M. T., Anden og fjerde Tale mod Katilina. Til Skolebrug. Udg. af V. Voss. Christian. 1879.
- † Daae, L., Kong Christian den førstes norske Historie 1448—1458. Festskr. til Univ. i Kbhavn. Christian. 1879.
- † Danmarks Statistik. Statistisk Tabelværk. 4 R. Litr. A. Nr. 1. Ltr. B. Nr. 1—2. Ltr. C. Nr. 1. Ltr. D. Nr. 1. Kbh. 1878—79. 5 Bd. 4.
- † Danmarks Statistik. Statist. Meddel. 3 R. 1 Bd. Udg. af stat. Bureau. Kbh. 1879.
- Dansk Kirketidende. Forts. Kbh. 1879.
- Deutsche Rundschau. Forts. Berlin 1879—80.
- Dirksen, H. E., Uebersicht der bisherigen Versuche zur Kritik und Herstellung des Textes der Zwölf-Tafel-Fragmente. Lpz. 1824.
- Duruy, V., Histoire des temps modernes, 1453—1789. 6 éd. Paris 1872.
- † Fenger, H. M., Bidrag til Hans Egedes og den grønlandske Missions Historie 1721—1760. Kbh. 1879.
- † Festskrifter udg. af det lægevidensk. Fakultet Kbh. 1879:
1. P. L. Panum, Vort medicinske Fakultets Oprindelse og Barndom.
  2. A. S. Stadtfeldt, Fødslen ved Bækkenets Svulster.
  3. C. Reisz, Empyemet som Udgang af Pleuropneumoni.
  4. C. Gædeken, Tilfælde af hysterisk Lidelse i Barnealderen.
  5. C. With, Peritonitis appendicularis.
- † Festskrifter udg. af det math.-naturv. Fakultet. Kbh. 1879:
1. A. Steen, Den elastiske Kurve.
  2. S. Jørgensen, Om en ny Række Chromammoniakforbindelser.
  3. J. Thomsen, Thermochemiske Undersøgelser over Qvælstoffets Iler og Syrer.
  4. T. Thiele, Castor.
  5. H. G. Zeuthen, Om Flader af fjerde Orden med Dobbeltkeglesnit.

- † Festskrifter udg. af det philos. Fakultet. Kbh. 1879:
1. J. L. Ussing, Ledøje Kirke og de tyske Dobbeltkapeller. Fig.
  2. R. Nielsen, Philos. Grundproblemer.
  3. E. Holm, Holbergs statsretsl. og polit. Synsmaade.
- † Festskrift udg. af det rets- og statsvidensk. Fakultet. Kbh. 1879:
- A. Aagesen, Om Singulærsukcession i Formuerettigheder inter vivos.
- † Festskrift udg. af det theol. Fakultet. Kbh. 1879:
- Sthyr, H., Lutheranerne i Frankrig 1524—26.
- Folkevennen. Forts. Christian. 1879—80.
- * Forchhammer, P. W., Das Erechtion. (Festschr.). Kiel 1879. 4.
- † Forelæsninger og Øvelser ved Kbhavns. Univers. og den polytechn. Lærestanstalt. Kbh. 1879.
- † Fortegnelse over de 213 Studerende osv. 1879. Kbh. 1879. 4.
- * Fortegnelse over et Udvalg af dansk Litteratur overrakt Prindsesse Thyra i Anl. af hendes Formæling. Kbh. 1879.
- Fra alle Lande. Forts. Kbh. 1879—80.
- † Friedenreich, A., Bidrag til den nosologiske Opfattelse af Athetosen. Kbh. 1879.
- † Friis, G., Fiskeøiet. Et Bidrag til den sammenl. Anatomi. Kbh. 1879. Tvl.
- Fædrelandet. Red. af C. Ploug. Forts. 1879—80. Fol.
- Det danske geografiske Selskabs Skrifter. Forts. Kbh. 1879—80. 4.
- † Goldschmidt, A., Om nogle acute Infectionssygdommes Hyppighed under Svangerskabet. Kbh. 1879.
- Goldschmidt, M., Avrohmche Nattergal. En Fortælling. Kbh. 1871.
- M., Den Vægelsindede paa Graahede. Fortælling. Kbh. 1867.
- M., Fortællinger og Virkelighedsbilleder. Kbh. 1877. 2 Bd.
- M., Livs Erindringer og Resultater. Kbh. 1877. 2 Bd.
- M., Rabbinen og Ridderen. Drama i tre Acter. Kbh. 1869.
- † Goos, C., Strafferetspleiens almindelige Grundsætninger. (Indbyd. Univ.). Kbh. 1878. 4.
- Grágás. Udg. af Kommiss. for det Arnem. Legat. Kbh. 1879.
- † Gram, J. P., Om Rækkeudviklinger, bestemte ved Hjælp af de mindste Kvadraters Methode. Kbh. 1879.
- Grimm, J. und W., Deutsches Wörterbuch. Forts. Lpz. 1879—80. 4.
- Grundtvig, N. F. S., Roskilde-Saga. Kbh. 1814.
- Om Sognebaandets Løsning. Kbh. 1834.
- Prøver af den gl.-danske Rim-Krønike. Kbh. 1834.
- Aabent Vennebrev til en engelsk Præst. Kbh. 1839.

- Grundtvig, N. F. S., Kjærminder til Frederik 6's Krands. Kbh. 1840.
- Historisk Børnelærdom. Kbh. 1842.
- Om Religionsfølgelse. Kbh. 1842.
- Skov-Hornets Klang. Kbh. 1844.
- Danske Ordsprog og Mundheld. Kbh. 1845.
- Nordens historiske Minder. Tale. Kbh. 1847.
- Om Kæmpevise-Bogen. Kbh. 1847.
- Norden mod Tydskland. Kbh. 1848.
- Oplysning til det danske Folk. Kbh. 1853.
- Hvor er Lammet? Kbh. U. A.
- Trøstebrev til Danmark. Kbh. 1864.
- Digte. Kbh. 1869.
- Kirkelig og folkelig Digtning. (Folkelæsning). Kbh. 1870.
- Guizot, Fr., L'histoire de France 1789—48, racontée à mes petits-enfants. Leçons recueill. par G. de Wit. 1 Bd. Paris 1878. Fig. Tvl. Forts.
- Histoire de la civilisation en France. 10 éd. Paris 1868. 4 Bd.
- † Hansen, E. C., Organismer i Øl og Ølurt. Kbh. 1879. Tvl.
- † Heiberg, J. L., Quaestiones Archimedae. Haun. 1869. Tvl.
- Heise, A., Diplomatarium Vibergense. Kbh. 1879. Tvl.
- Hindholm. Af Chr. Nielsen. Forts. Næstved 1879—80.
- Herzog, J. J., u. G. L. Plitt, Real-Encyklopädie für protestant. Theologie und Kirche. 5—6 Bd. Lpz. 1879—1880.
- Hertz, H., Dramatiske Værker. Kbh. 1854—73. 18 Bd.
- Historisk Archiv. Forts. Kbh. 1879—80.
- Kgl. dansk Hof- og Statskalender for Aaret 1880. Udg. af J. P. Trap. Kbh. 1880.
- Holm, E., Beretning om Kjøbenhavns Universitets Firehundredaarsfest. Juni 1879. Kbh. 1879.
- † Indbydelsesskrifter til off. Examinere i danske Skoler. 1879.
- † Indbydelsesskrifter til off. Examinere i norske og svenske Skoler. 1878—79.
- † Ingerslev, E., Bidrag til Eklampsiens Ætiologi, Prognose og Behandling. Kbh. 1879.
- † Jacobsen, J. C., og T. Rothe, Beskrivelse over Væxt-husene i Universitetets botaniske Have. Kbh. 1879. Fol. Tvl.
- Jahrbücher für klassische Philologie. Forts. Lpz. 1879—80.
- Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. Forts. Lpz. 1879—80.
- Jarnik, J. U., Index zu Diez' Etymol. Wörterbuch der roman. Sprachen. Berlin 1878.
- † Johnstrup, F., Gieseckes mineralog. Rejse i Grønland. Kbh. 1878. Tvl.
- Jürgensen, S. M., Lærebog i organisk Chemi. Kbh. 1880.
- † Kålund, P. K., Bidrag til en hist.-topografisk Beskrivelse af Islands Nordlænde-fjærding. Kbh. 1879. Tvl.

- Kampen, A. *Descriptiones nobilissimorum apud Classicos locorum*. Series I. Gotha 1879.
- Af Søren Kierkegaards efterladte Papirer. Ved H. Gottsched. Kbh. 1880.
- Knudsen, K., Unorsk og norsk eller fremmedords avløsning. 1 H. Kristian. 1879. Forts.
- Koch, L., *Den danske Kirkes Historie 1801—1817*. 1 H. Kbh. 1879.
- Kristiansen, V., *Bidrag til en Ordbog over Gadesproget og saakaldet daglig Tale*. Kbh. 1866.
- Léger, L., *Histoire de L'Autriche-Hongrie*. Paris 1879. Tvl.
- † Levnedbeskrivelser af de ved Kbhavns. Universitets 400-Aarsfest promoverede Doktorer og Licentiat, medd. af dem selv. Kbh. 1879.
- † Levy, Fr., *Om serøse Exsudater i Pleurahulen*. Kbh. 1879.
- Lübke, Wilh., *Geschichte der italienischen Malerei 4—6. Jahrh.* 2 Bd. Stuttg. 1879. Fig.
- Lund, Joh., *Engelske Stiløvelser*. Odense 1879.
- † Madsen, P., *De Christnes aandelige Præstedømme*. Kbh. 1879.
- † Madvig, J. N., *Bemærkninger om enkelte Punkter af den romerske Strafferetspleie*. (Indbyd. Univ.). Kbh. 1879. 4.
- † Matzen, H., *Kbhavns Universitets Retshistorie 1479—1879*. Kbh. 1879.
- † Meddelelser ang. de lærde Skoler m. m. 1857—78. Udg. af A. C. Linde. 1 H. Kbh. 1879.
- † Meddelelser ang. de lærde Skoler m. m., 3. H. Udg. af A. Asmussen. Kbh. 1879.
- * Meddelelser om Grønland. Udg. af Commiss. for geolog. og geogr. Undersøgelser i Grønland. 1 H. Kbh. 1879. Fig. Tvl.
- Metternich, C. W., *Mémoires, documents et écrits divers, laissés*. Publ. par R. Metternich. Paris 1880. 2 Bd. Forf. Portr.
- Mignet, Fr., *Charles-Quint*. 9 éd. Paris 1877.
- Molière, *Misanthropen* Komædie i fem Akter. Overs. af P. Hansen. Kbh. 1880.
- Müller, M., *Vorlesungen über die Wissenschaft der Sprache*. Bearb. von C. Böttger. Lpz. 1866. 2 Bd.
- Müller, O., *Albrecht Dürer*. (Kulturh. Personl. IX. Kbh. 1879.)
- Müller-Pouillet, *Lehrbuch der Physik und Meteorologie*. 8 Aufl, bearb. von L. Pfaundler. 2 Bd. 2 Abth. 1 Lief. Braunsch. 1879. Fig.
- † Mygge, Joh., *Om Ægteskaber mellem Blodbeslægtede*. Kbh. 1879.
- Mynster, C. L., *Mindeblade om Oehlenschläger og hans Kreds i Breve*. Kbh. 1879. 1 H. Forts.
- † Nielsen, C. L., *Apollonios fra Tyana og Filostrats Beskrivelse af hans Levnet*. Kbh. 1879.
- Nielsen, O., *Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse*. 2 D. 1 H. Kbh. 1879. Fig.
Register til Kjøbenhavns Diplomatarium, 1—4 Bd. Kbh. 1880.

- Nielsen, R., Adam Oehlschläger. Et Mindeskrift. Kbh. 1879.
- Y., Det norske Rigsraad. Kristian. 1880.
- Ny kirkehistoriske Samlinger. Forts. Kbh. 1879—80.
- Paris, G., Deux rédactions du roman des Sept Sages de Rome. Paris 1876.
- † Paulli, Rich., Studier over Urethrotomia interna. Kbh. 1879. 4.
- Personalhistorisk Tidsskrift. Udg. af Samf. f. dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie ved Fr. Krarup. 1 Bd. 1 H. Kbh. 1880.
- Petermann, A., Geogr. Mittheilungen. Forts. Gotha 1879—80. 4.
- Det philologisk-historiske Samfunds Mindeskrift i Anledning af dets 25-aarige Virksomhed. Kbh. 1879.
- Kort Udsigt over det philol.-histor. Samfunds Virksomhed 1874—76. Kbh. 1877.
- Kort Udsigt over det philol.-histor. Samfunds Virksomhed 1876—78. Kbh. 1879.
- Plautus, T. M., Comoediae. Rec. J. L. Ussing. Vol. III p. II. Havn. 1880.
- Sex. Propertii Elegiarum libri IV. Rec. Aem. Baehrens. Lips. 1880.
- * Den forordnede nye Kirke-Psalmebog, ordentlig indrettet af Th. Kingo. Kbh. 1770.
- Reclus, E., Nouvelle géographie universelle. IV. L'Europe du Nord-Ouest. Paris 1879. Fig. Tvl.
- Renan, E., Discours prononcé 3 avril 1879. Paris 1879.
- * Reventlow, C. D., Forslag til en forbedret Skovdrift. Udg. af W. Gyldenfeldt. Kbh. 1879. 4. Tvl. Forf. Portr.
- Revue des deux mondes. Forts. Paris 1879—80.
- Carl Bernhard (A. de Saint-Aubain), Samlede Skrifter. 2 Udg. Kbh. 1869—71. 14 Bd. Forf. Portr.
- Sainte-Beuve, C. A., Port-Royal. Paris 1840—48. 3 Bd.
- Saintine, X. B., Picciola. 16 éd. Paris 1845.
- Sand, G., Souvenirs de 1848. Paris 1879.
- † Samling af Love og Anordninger ved C. Klein. Forts. Kbh. 1879—80.
- Samlinger til jydsk Hist. og Topographie. Forts. Aalborg 1879—80.
- Schäfer, D., Die Hansestädte und König Waldemar von Dänemark. Jena 1879.
- † Scharling, Henr., Jakob Böhmes Theosophi. Festskr. Kbh. 1879.
- Schmidt, K., Lærebog i Experimentalfysiken. 3 D. Grundtræk af Astronomien. Odense 1879. Fig.
- , S., Arithmetiske Opgaver for Latin- og Realskoler. Odense 1879.
- Schneekloth, K. A., Dansk Sproglære til Skolebrug. Kbh. 1879.
- Schübeler, F. C., Væxtlivet i Norge, med særl. Hens. til Plantegeographien. Christian. 1879. 4. Tvl.

- Steen, A., Sveriges højere Skoler. En Rejseberetning. Kbh. 1880.
- Stolpe, P. M., Dagspressen i Danmark. 2 Bd. Kbh. 1879.
- Sturlunga Saga, including the Islendinga Saga of lawman Sturla Thordsson and other works, ed. by Gudbr. Vigfusson. Oxford 1878. 2 Bd. Tvl.
- Publii Syri Mimi Sententiae. Rec. G. Meyer. Lips. 1880.
- Theodoret og Samtidige, Kirkens Historie i fjerde Aarh. Overs. af C. A. Muus. 4 Bog. Kbh. 1880.
- Theognides, Elegiae. Recogn. Chr. Ziegler. Tubingae 1880.
- Thierry, Am., Histoire des Gaulois. Paris 1828. 3 Bd.
- Thomsen, Vilh., The relations between ancient Russia and Scandinavia, and the origin of the Russian state. Oxford and London 1877.
- Thorsen, P. G., De danske Runemindesmærker. 2 Afd. I. Kbh. 1879.
Tidsskrift, Botanisk.	Forts.	Kbh.	1879—80.
— for Matematik.	—	—	—
— for Physik og Chemi.	—	—	—
— for pop. Fremst. af Naturv.	—	—	—
— Historisk.	—	—	—
— Historisk.	—	Christian.	—
— Nordisk, for Filologi.	—	Kbh.	—
— Nyt, for udenl. theol. Lit.	—	—	—
— Pedagogisk.	—	Stockh.	—
— Theologisk.	—	Kbh.	—
— Theologisk.	—	Christian.	—
- Vaulabelle, A., Chute de l'empire. Histoire des deux restaurations. Paris 1847—54. 7 Bd.
- Vogt, V., Det hellige Land. Kristian. 1879. Fig. Tvl.
- Vor Ungdom. Forts. Kbh. 1879—80.
- Winkel Horn, Fr., Den danske Literaturs Historie. 1 H. Kbh. 1879. Forts.
- Warming, E., Haandbog i den systematiske Botanik. Kbh. 1879. Fig.
-

Skolens Examina.

agtes iaar afholdte i følgende Orden.

Skriftlig Afgangsprøve.

Tirsdag d. 15de Juni 8—12 Dansk Udarbejdelse (bekj. Stof); 4—8 Oversættelse fra Latin — Arithmetisk Opgave. Onsdag d. 16de Juni 8—12 Fransk Stil — Beregningsopgave; 4—8 Dansk Udarbejdelse (fri Opgave). Torsdag d. 17de Juni 8—12 Projektionstegning; 4—8 Geometrisk Udarbejdelse.

Fjerde Klasse, der faar sine Opgaver sendte fra Ministeriet: Tirsdag d. 15de Juni 8—12 Dansk Udarbejdelse; 4—8 Arithmetisk Udarbejdelse. Onsdag d. 16de Juni 8—12 Latinsk Stil; 4—8 Geometrisk Udarbejdelse.

Lørdag d. 26de Juni Kl. 8 **Prøve** for de Aspiranter, der ere indmeldte til anden og tredie Klasse.

Den **skriftlige Aarsprøve** falder mellem 1ste og 3die Juli undtagen for femte Klasse, hvis Prøve falder sammen med Dimittendernes.

Mundtlig Afgangsprøve og Skolens mundtlige Aarsprøve.

Torsdag den 17de Juni.

Kl.

4 V Latin Frch.

Fredag den 18de Juni.

4 V Historie Hs.

Lørdag den 19de Juni.

Kl.

8 Dim. Historie Hs.

Kl.

4 Dim. Oldnordisk Hf.

Mandag den 21de Juni.

8 Dim. Matematik Pt.

1 Dim. Engelsk Hf.

5 Dim. Naturl. Pt. Ms.

Onsdag den 23de Juni.

8 Dim. Latin Frch.

Mandag den 28de Juni.

8 Dim. Fransk Sk.

Tirsdag den 29de Juni.

8 Dim. Græsk Kl.

4 IV b Matematik Pt.

8 IV a Matematik Pt.

Onsdag den 30te Juni.

8 IV Latin Hs.

Mandag den 5te Juli.

kl.		kl.
8	V Naturlære Ms. Pt.	3 IV Historie Ms.
	II Naturhistorie Ng.	III Religion Js.
	I Latin Kl.	II Fransk Sk.
	Fbkl. Dansk Js.	

Tirsdag den 6te Juli.

8	III Naturhistorie Ng.	3	IV Geografi Ng.
	II Geometri Ms.		II Arithmetik Ms.
	I Tydsk Br.		I Fransk Mm.
			Fbkl. Geografi Br.

Onsdag den 7de Juli.

8	III Geometri Pt.	3	V. Oldnordisk Hf.
	II Latin Br.		III Arithmetik Pt.
	I Dansk L.		I Religion Js.
	Fbkl. Historie Hf.		

Torsdag den 8de Juli.

8	V Engelsk Hf.	3	IV Fransk Sk.
	IV—III Naturl. Pt. Sk.		II Religion Js.
	III Græsk Hs.		I Naturhistorie Ng.
			Fbkl. Tydsk Br.

Fredag den 9de Juli.

8	V Fransk Sk.	3	III Tydsk Hf.
	IV Græsk Hs.		I Arithmetik Ms.
	III Geografi Ng.		Fbkl. Religion Js.
	II Historie Ms.		

Lørdag den 10de Juli.

kl.		kl.
8 III Latin Br.		3 IV Tydsk Br.
II Tydsk Hf.		III Fransk Mm.
I Geografi Ng.		Fbkl. Naturhistorie Ng.

Mandag den 12te Juli.

8 V Græsk Kl.		3 IV Naturhistorie Ng.
V Mathematik Pt.		III Historie Ms.
II Geografi Ng.		Fbkl. Fransk Sk.
I Historie Hf.		

Tirsdagen den 13de Juli bekjendtgjøres Udfaldet af Censuren for samtlige Klasser, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse om Eftermiddagen Kl. 5.

Onsdagen den 14de Juli Kl. 8 bliver **Prøve** af de Disciple, der ere indmeldte til første og Forberedelsesklassen.

Søndagen den 15de August Kl. 12 Middag maa de nyoptagne Disciple være paa Herlufsholm. De ældre Disciple give Møde i Løbet af Eftermiddagen. Mandag den 16de til sædvanlig Tid begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Disciplenes Forældre og Værger, saavel som Enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gjerning.

Joh. Forchhammer.

